

HUQUQ

49

(312)

YURIDIK GAZETA

Gazeta 1997-yil 27-avgustdan chiqarib boshlagan.

WWW.HUQUQ.UZ. E-mail: Info@huquq.uz

Dekabr

D.	1	8	15	22	29
S.	2	9	16	23	30
Ch.	3	10	17	24	31
P.	4	11	18	25	
J.	5	12	19	26	
Sh.	6	13	20	27	
Y.	7	14	21	28	

2003

РЕСПУБЛИКА БОШ ПРОКУРАТУРАСИДА

8 ДЕКАБРЬ кўни Ўзбекистон Конституцияси қабул қилинганига 11 йил тўлди. Ушбу сана муносабати билан булун мамлакатимизда байрам тантаналари ўтказилди. Шундай тадбирлардан бири Республика Бош прокуратурасида ҳам бўлиб ўтди.

Ийгилишни Республика Бош прокурори, 1-даражали давлат адлия маслаҳатчиси Р.Қодиров олиб борди ва Асосий қонунимизнинг мамлакатимиз ҳаётида тугган ўрни, унинг мазмун-моҳияти, мустақиллигимизни мустаҳкамлашдаги аҳамияти хусусида маъруза қилди.

Маълумки, шу йил 23 август кўни президентимизнинг «Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг ўн икки йиллиги муносабати билан ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари, Давлат чегараларини ҳимоя қилувчи қўмита, Мудофаа ва Фавқулодда вазиятлар вазирликлари ходимларидан бир гуруҳни мукофотлаш тўғрисида»ги фармони эълон қилинган эди.

Ийгилишда ушбу фармонга мувофиқ давлат мукофотларига сазовор бўлган прокуратура ходимларидан бир гуруҳга мамлакатимизнинг юксак ордени ва медаллари топширилди. Бош прокурор томонидан Бош прокурор ўринбосари П.Бобоновага «Дўстлик» ордени, Бош прокуратура ҳузуридаги СВОЖЖ депар-

таменти бошқарма бошлиғи И.Жамоловага «Жасорат» медал, Фарғона вилояти прокуратураси умумий нazorat бўлими катта прокурори Л.Абсаровага, Бош прокуратура бўлими бошлиғи Н.Бобоевага, Бош прокуратура умумий нazorat бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Э.Даниелянга, Қорақалпоғистон Республикаси Мўйноқ тумани прокуратурасининг терговчиси К.Есиркеловга, Республика Харбий прокурорининг ўринбосари А.Тарасюкларга «Шуҳрат» медаллари топширилди.

Мукофотланганлар номидан сўзга чиққан Л.Абсарова, Н.Бобоева ва И.Жамоловлар меҳнатларининг юксак мукофотларга лозим топишганлигига миннатдорчилик изҳор қилишиб, ишончини оқлашга, янада фаол ва фидойилик билан меҳнат қилишга ҳаракат қилишларини билдиришди.

Ийгилишда Президентнинг давлат маслаҳатчиси ўринбосари К.Исмоилов иштирок этди.

(Ўз мухбиримиз)

Суратларда: мукофотлар топширилаётган пайт.
А.ТўРАЕВ олган суратлар.

...Кириб келаётган йилни:

Меҳр ва мурувват йили деб

эълон қилишдан

мақсадимиз — одамларимиз

қалбида эзгу туйғуларни

уйғотишни давом эттириш,

айниқса, фарзандларимизда

ҳам шундай ноёб

фазилатларни камол

топтириш, бу хусусиятлар-

ни миллатимиз ҳаёт

тарзининг узвий ва

ажралмас бир қисмига

айлантиришдан иборатдир.

Президент Ислам Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 11 йиллигига бағишланган тантанали маросимда сўзлаган нутқидан

ҲАЙЪАТ МАЖЛИСИ

Республика Бош прокуратурасининг навбатдаги ҳайъат йиғилиши бўлиб ўтди.

Унда республика прокуратура органларида 2003 йилнинг ўтган 9 ойида прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилишининг қонунига асосланганлиги, уларнинг сифати ва самарадорлиги аҳоли юзасидан ўтказилган умумлашма якунлари муҳокама этилди.

Қўн тартибидagi масала юзасидан сўзга чиққан умумий нazorat бошқармаси бошлиғи Б.Зохидов умумлашма жараёнида аниқланган қўнбузилишлар, хато ва камчиликлар, уларни бартараф этиш борасида амалга оширилиши лозим бўлган вазифалар хусусида сўз юритди.

Ийгилишда сифатсиз ва қўн талабига жавоб бермайдиган прокурор назорати ҳужжатларини амалиётда қўлланилишига барҳам бериш борасида зарур чоралар белгилаб олинди.

Шунингдек, умумлашма якуни бўйича аниқланган камчиликларга келгусида йўл қўймаслик мақсадда умумий нazorat бошқармаси томонидан тайёрланган «Прокурор назорати ҳужжатларини тайёрлаш ва қўнбузилишларини бартараф этишда унинг самарадорлигини ошириш бўйича услубий тавсиялар» ишлаб чиқилди ва 15 турдаги прокурор назорати ҳужжатлари намуналари ҳайъат томонидан маъқулла-ниб, тасдиқланди.

Муҳокама қилинган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

(Ўз мухбиримиз)

ЭҲТИРОМ РАМЗИ

МАЪЛУМКИ, Мустақиллик байрами арафасида Хоразм вилояти «Жалолiddин Мангуберди» ордени билан мукофотланган эди. Конституция қабул қилинганлигининг 11 йиллик байрами арафасида Хоразмда ўзгача бир шукр ҳукмрон бўлди. Президентимиз Ислам Каримов Урганча ташриф буюриб, мазкур ордени вилоятимиз ҳокими И.Бобоновага топширгани юракларимизни тўлқинлантириб юборди. Шунингдек, Президентимизнинг амнистия тўғрисидаги фармони эълон қилиниши ҳам кишиларда ажабтовур кечинмаларни уйғотди. Халқимиз учун бундан ортиқ сийлов ва мукофот бўлмаса керак.

Яна бир хабарни юртбошимизнинг ўзидан эшитиб ҳар бир хоразмлик қувонган бўлса ажаб эмас. Президент Маъмур академиясининг 1000 йиллигини халқроқ миқёсда нишонлаш тўғрисида ЮНЕСКО қарори эълон қилинганини айтганида бағоят шод бўлдик. Бу қарор ҳоҳиятида, аввало, ўзбек халқининг маънавий-маърифий салоҳиятига эҳтиром акс этади.

Дарвоқе, ўзбеклар тарих саҳнасида кеча пайдо бўлган халқ эмас. Унинг неча минг йиллик кечмиши бор. Қадим Маъмур академияси фаолияти бунинг далилидир. Ақдоқларимизнинг табиат ва борлик, инсон ва жамият, одоб-ахлоқ, ҳуқуқ ва бурч борасида яратган асарлари ҳали-ҳануз дунёда нодир манба сифатида ўрганилмоқда.

Маъмур академиясининг 1000 йиллигини тантанали равишда нишонлаш арафасида олим ва тадқиқотчиларимиз қизгин фаолиятга киришадилар. Менгима, шу ўринда фийқий асарлар яратган олимлар мероси ҳам чуқур ўрганилса айни муддао бўлур эди. Негаки, ўтмиш қўнбузилишларини ўрганиш муқаммал ҳуқуқий демократик жамиятни шакллантиришда асоситиши шубҳасиз.

Қутлимурод РАХМОНОВ,
прокуратура фахрийси,
Хоразм вилояти

МАСЪУЛИЯТ ЮКИ

3 ДЕКАБРЬ андижонликлар ҳаётида ўнutilмас кўнга айланди. Шу кўни юртбошимиз Ислам Каримов андижонликларни «Амир Темур» ордени билан тақдирлади.

Давлатимиз раҳбари вилоят меҳнатқашлари эришган ютуқлар, хусусан, автомобилсозлик, вилоят иқтисодиётига жалб этилаётган хориж инвестицияси, пахта ва ғаллачиликдаги тажрибаларни амалиётга янада кенгроқ татбиқ этиш масаласига алоҳида тўхталди.

Бугунги Андижон бундан 15 йил олдинги Андижон эмас. Равон қўчалар, гўзал иншоотларнинг ҳар бири вилоят ҳуснига ҳусн қўшмоқда. Бугун бу ерда 90 дан ортиқ қўша қорхона фаолият кўрсатмоқда. Ўзбек автомобилсозлигига ҳам бизнинг вилоятда асос солинди. Ўзбекининг «Нексия», «Матиз», «Дамас», «Лассетти», «Тико-си» жазон автомобил бозорига ўз ўрнига эга. Бу билан ҳар бир юртдошимиз фخرланади.

Вилоятимиз спортчилари эришаётган ютуқлар ҳам салмоқлидир. Боксчиларимиз Мухаммадқодир Абдуллаев, Уткирбек Хайдаров, Руслан Чагаевлар Ватанимиз фажрига айланди. Юртбошимиз Андижонда катта минбардан туриб: «Андижон ҳақида, бу гўзал юртининг қадимий тарихи, бу ерда яшайдиган одамларнинг ноёб фазилатларга эга эканлиги, мардлиги ва вафодорлиги, ташаббуси ва изланувчанлиги ҳақида қўн гапириш мумкин», — деди. Ана шу сўзалар ҳар бир андижонликни янада масъулият билан ишлашга ундайди. Юксак мукофотга андижонликлар ўзларининг ҳалол меҳнатлари билан жавоб берадилар.

Носир ЖўРАЕВ,
Андижон вилоят прокурорининг
катта ёрдамчиси

Чоршанбадан Чоршанбагача

3 декабрь

Андижон вилоти ҳокимлигиди ушбу вилотга Амир Темур орденини топширишга бағишланган тантанали йиғилиш бўлиб ўтди. Президент Ислам Каримов юксак мукофоти Андижон вилоти ҳокими К.Обидовага топширди.

Олий Мажлисида парламентнинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман) ҳузуридаги Фуқароларнинг Конституциявий ҳуқуқ ва эркинликларига риоя этилиши бўйича комиссиянинг кенгайтирилган йиғилиши ўтказилди.

4 декабрь

Олий Мажлисининг Оила ва аёллар муаммолари комиссияси йиғилиши бўлиб ўтди.

5 декабрь

Ўзбекистон Конституцияси қабул қилинган кўн муносабати билан пойтахтимиздаги «Туркистон» саройида тантанали маросим ўтказилди. Тадбирда Президент Ислам Каримов иштирок этди ва нутқ сўзлади.

Оқсаройда истиқлолнинг 12 йиллиги арафасида Ватанимизнинг юксак мукофотлари билан тақдирланган ватандошларимиздан бир гуруҳга мукофотларни топшириш маросими бўлиб ўтди.

RESPUBLIKA BOSH PROKURATURASIDA

Аввал хабар берганимиздек, ўтган ҳафта Республика Бош прокуратурасида Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги воёга етмаганлар ишлари бўйича комиссиянинг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Унда мазкур комиссия аъзолари, шунингдек, ҳудудий комиссия раислари ва Тошкент шаҳар, Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоят прокурорлари иштирок этдилар. Мажлисда меҳрибонлик уйлари тарбияланувчилари ҳуқуқ ва қонуний манфаатларининг ҳимоя қилиниши, таълим муассасаларининг қишки мавсумга тайёргарлиги, Самарқанд, Сирдарё, Навоий вилоятларида болалар ва оналарга қафолатланган тиббий хизмат кўрсатиш ҳамда воёга етмаганларни ҳарбий хизматга тайёрлаш аҳоли муҳокама қилинди.

Ўтказилган. Мақтабга таълим ва тарбия муассасаларини, меҳрибонлик уйлари қишки мавсумда узлуксиз иссиқлик энергияси билан таъминлашга оид ҳуқуқат қарорларини тўлиқ бажариш учун зарур чоралар кўрилган.

Навоий вилоятида ҳомийлик мабғалари ҳисобидан ҳар бир қишлоқ врачлик пунктлари 22 минг АҚШ доллари миқдорда жиҳозлар билан таъминланган ва уларга 32 та УАЗ русумли санитария транспортлари тарқатилган.

Ўсмирларнинг тиббий кўриги ва уларга ташхис қўйиш ҳамда соғломлаштириш тадбирлари жонлангирди. Натижада республика бўйича болалар ва оналар ўлими ҳолатлари камайиб бормоқда, ўсмирлар орасида юқумли касалликларнинг олдини олиш бир мунча яхшиланди.

Воёга етмаганларнинг соғлигини муҳофаза қилиш масалалари ҳам комиссиялар томонидан мунтазам равишда ўрганилиб, мавжуд муаммоларни бартараф этиш бўйича тегишли идораларга тақлифлар кiritилмоқда.

Ҳарбий олий ўқув юртлигари қирувчиларни танлаш ишлари яхши ташкил қилиниб, 2000 нафардан зиёд ўқувчи ҳарбий билим юртлигари қиришган. Тошкент, Фарғона, Самарқанд ва Ўргач шаҳарларида ҳарбий касбга йўналтирувчи рес-

INSONPARVARLIK

Мамлакатимизда инсонпарварлик тамойилларидан келиб чиқиб жиноий жазоларни либераллаштиришга катта аҳамият бериб келинмоқда. Маълумки, 2001 йили «Жиноий жазоларнинг лебераллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг Жиноят, Жиноят-процессуал кодекслари ҳамда Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги қонун қабул қилинган эди.

Ушбу қонун доирасида Ўзбекистонда қандай ишлар амалга оширилганини дунё ахли кўриб турибди. Мисол учун, биргина ярашилганлиги муносабати билан жиноий жавобгарликдан озод қилиш ҳақида ЖКга қиритилган ўзгартириш туфайли минглаб кишилар жазодан озод этилди ва бу уларга бир умрлик сабоб бўлди.

Ўзбекистон Президентининг 2003 йил 26 сентябрь куни эълон қилинган «Биринчи марта озодликдан маҳрум этишга судланган шахслар ҳақида ўзлаштириш тўғрисида»ги фармони бу борада олға ташланган яна бир қадам сифатида баҳоланиши шубҳасиз.

ЖКнинг 50-моддасига биноан озодликдан маҳрум этишга ҳукм қилинаётган шахслар қилмишига яраша жазони манзил-колониялар, умумий тартибли колониялар, қаттиқ тартибли колониялар ёки махсус

УЛКАН ИМКОНИЯТ

тартибли колонияларда ўтайдилар.

Энди Жиноят-ижроия кодекси бўйича тушунтириш бериб ўтмоқчиман. Масалан, манзил-колонияларда маҳкумлар соқчисиз, аммо назорат остида сақланадилар. Ўр талабдан кечки ётиш давригача ҳудудда эркин юриши, агар бажарётган иш ёки ўқиш тақозо этса, маъмурий рухсати билан колония ҳудудидан ташқарига чиқиши, фуқаролар кийимида юриши, ёнида пул ва буюмлар сақлаб, чекланмаган миқдорда сарфлаши мумкин. Шунингдек, чекланмаган миқдорда телефонда гаплашиши, посылка, бандерол ва йўқловлар олиши ёки жўнатиши, ҳар ойда бир марта узоқ мuddатли, чекланмаган миқдорда киска мuddатли учрашув ўтказиши, оиласи бор маҳкумларга эса рабрий қарорига асосан ташқарида

яшаш ҳуқуқи берилиши мумкин. Маҳкумларга муассаса жойлашган ердаги олий ва ўрта-махсус ўқув юртлигарида сирдан ўқишга рухсат этилади.

Умумий тартибли колонияларда эса маҳкумлар умумий турар-жойларда яшаб, энг кам иш ҳақининг 40 фоизига бўлган суммага энг зарур нарсалар сотиб олиши, йил мобайнида 4 марта киска мuddатли ва 3 марта узоқ мuddатли учрашув ўтказиши мумкин. Шунингдек, 4 марта телефонда сўзлашиш, 4 та посылка, йўқлов, бандерол олиш ҳуқуқига эга холос. Иккаласини тақдосласак, фармонга биноан умумий тартибли колониядан манзил-колонияга ўтказилган маҳкум анча қулайликларга эга бўлиши ойдинлашади.

Умуман олганда, ушбу фармон татбиқ этилган шахслар жазони ўташ даврида оилаларидан ажралмаган ҳолда яшаб, уларни моддий жиҳатдан таъминлаш, фарзандларини тарбиялашда бевосита катнашиш ёки ўқишнинг давом эттиришлари мумкин. Бу биринчи марта жиноят содир этган фуқароларнинг жазодан тегишли ҳулоса чиқариб, тўғри йўлга тушиб олишлари учун берилган улкан имкониятдир.

Д.ХУДОЙБЕРГАНОВ,

Элликкаля тумани прокурори

PROKUROR NAZORATI

САЙХУНОБОДЧА «ҚУРИЛИШ»

Сайхунобод туманидаги саноат коллежини барпо этиш туманидаги 24-қурилиш-монтаж бошқармасига топширилган, шу мақсадда тегишли мабғалар ҳам ажратилган. Лекин 24-ҚБнинг бир гуруҳ мансабдорлари ҳеч тап тортмай катта миқдорда ўзлаштириш ва талон-тарож содир этганлар.

Хусусан, бошқарма бошлиғи ла-возимида ишлаб келган Ҳ.Одилов корхона иш юритувчиси И.Бобоев ва таъминотчи М.Каримов билан биргаликда 2001-2002 йилларда қиймати 65.892 донга гишт, 22,2 тонна арматура, 10,98 м³ бетон, 217,6 кг. электродни ошпақча чиқим қилиш йўли билан ўзлаштирган. Талон-тарож қилинган қурилиш материалларининг жами қиймати 5.775.600 сўми ташкил этган.

Бундан ташқари, судланувчи Ҳ.Одиловнинг масъулиятсизлиги туфайли корхонада 2003 йилнинг 1 январигача мuddати ўтган 69.300.000 сўм дебитор ва кредиторлик қарзлари, хусусан, илчи ва хизматчиларнинг иш ҳақи ҳисобидан 1.000.000 сўм қарздорлик вуқудга келган.

Сайхунобод тумани прокуратураси аралашуви билан етказилган зарарлар тўла қопланди, айбдорлар эса тегишли жазо олдилар.

Т.РАЖАБОВ,

Сайхунобод тумани прокурори

XABAR

ТЕЗКОР ЙИФИЛИШ

НАМАНГАН вилоят прокуратурасининг тезкор йиғилишида Республика Бош прокуратурасининг хайъат мажлиси, Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги воёга етмаганлар ишлари бўйича комиссиянинг навбатдаги йиғилиши ҳамда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар фаолиятини мувофиқлаштирувчи Кенгаш мажлиси кўрсатмалари асосида вазирлар белгилан олинди.

Шунингдек, йиғилишида Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг 11 йиллиги муносабати билан Амнистия тўғрисида»ги Фармони миллиатимизга хос бағрикенглик ва кеңиримилликнинг ёрқин тимсоли эканлиги таъкидланиб, уни тўғри қўлаш, кенг омма ўртасида тарғиб қилиш режалари ишлаб чиқилди.

А.МАДАТОВ,

«HURUQ» мухбири

КОМИССИЯ ЙИФИЛИШИ

Комиссиялар кўмағида воёга етмаганларга таълим-тарбия бериш ва уларнинг соғлигини мустаҳкамлаш борасида давлат идоралари, жамоат ташкилотлари томонидан муайян ишлар амалга оширилган.

Меҳрибонлик уйларида қонунларнинг бажарилиши юзасидан олиб борилаётган ишлар бу соҳада идоравий назорат аҳолининг бир мунча яхшиланишига олиб келган.

Мамлакат бўйича меҳрибонлик уйлари озиқ-овқат, кийим-кечаклар билан таъминлашни яхшилаш, муассасаларни таъмирлаш ишларини жадаллаштириш чоралари кўрилди.

Самарқанд вилоятида 6 ва 11-сонли меҳрибонлик уйлари янги бинога кўчириб

публика лицейлари ташкил қилинганлиги бу борада муҳим аҳамият касб этмоқда.

Чақириқча ёшларни тайёрлаш фандини ўқитишда қулайлик яратиш мақсадида мактабларга ҳарбий қисм ва бўлинмалар оталиги белгиланиб, таълими масалалари бўйича ҳамкорлик йўлга қўйилган.

Йиғилишда жойларда мазкур соҳада йўл қўйилётган камчиликлар жиддий таъкид қилиниб, уларни бартараф этиш, фойдаланилмаётган имкониятларни ишга солиш ва комиссиялар фаолиятини янада тақомиллаштириш бўйича қатъий талаблар қўйилди ҳамда зарур чоралар белгилан олинди.

(Ўз. мухбиримиз)

FAOLIYAT

ЎЗГАНИНГ МАНФААТИГА ПУТУР ЕТМАСИН

Кичик ва ўрта бизнес субъектлари манфаатини ҳимоя қилиш мамлакатимизда олиб борилаётган иқтисодий ислохотларнинг муҳим йўналишларидан саналади. Республика прокуратура идораларининг фаолият йўналишларидан бири ҳам ҳўжалик юритувчи субъектлар ва давлат манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган. Хусусан, 2003 йилнинг 1-ярмида республика бўйича прокурорлар томонидан ҳўжалик юритувчи субъектлар ва давлат манфаатларини қўллаб ҳўжалик судларига умумий қиймати 19 млрд. 814 млн. 811 минг сўмлик 2421 та даъво аризаси киритилган. 14 млрд. 707 млн. 245 минг сўмлик даъво қаноатлантирилиб, унинг 10 млрд. 636 млн. 44 минг сўми ундирилган.

Масалан, Навоий вилоятининг Қизилтепа туманидаги «Хўлқар» фермер ҳўжалиги 2002 йил 15 ноябрдаги шартномага асосан Магистрал йўллардан фойдаланиш бошқармасига 6,2 млн. сўмлик махсус кийим етказиб берган. Бироқ, бошқарма ўзининг шартномавий мажбуриятини тўлиқ бажармай, 2003 йилнинг 31 январиди 2 млн. сўм тўлаб, қолган 4,2 млн. сўм қарзини бир неча марта ёзма равишда оғохлантирилишига қарамасдан тўламай келган.

Навоий вилояти прокуратураси томонидан ҳўжалик судига даъво аризаси киритилиши натижасида суднинг 2003 йил 5 майдаги ҳал қилув қарори билан «Хўлқар» фермер ҳўжалиги фойдасига жавобгардан қарз ва пеняларни қийим 5.846.400 сўм ундирилишига эришилган.

Қонунни билган ҳақ-ҳўқуқини танийди, зарур жойда ўзини ҳимоя қила олади. Лекин ҳар бир фуқаро ёки юридик шахсда ўз ҳақ-ҳўқуқини талаб қилиш ҳисси шакланганлиги билангина қувонса тўғри бўлармикан? Йўқ, албатта. Чунки, медалнинг иккинчи томони ҳам бор. Яъни, қонун ҳар бир шахсга ҳўқуқ бериши билан бирга бурч ва масъулият ҳам юклашини унутмаслик лозим. Бу эса энг муҳимидир. Бурч ва масъулиятни унутмаган шахс юқоридаги мисолда айтилганидек ҳеч қачон ўзганин манфаатига пўтур етказмайди.

Э.ХОСИЛОВ,

Республика Бош прокуратурасининг бўлим катта прокурори

JINOYATGA JAZO MUQARRAR

Спиртли ичимликларга ружу қўйган киши ҳеч қачон бу балодан фойда кўрмаган. Аксинча, кўпчилик ҳолларда бундай кишилар тузатиб бўлмас хатога йўл қўйишади. Фахридин (исмлар ўзгартириб берилган) ҳам шундай хатоларнинг энг даҳшатлисини содир этди. У қотиллик қилди.

ИЧКИЛИК МАЛАЙЛАРИ

...Май ойининг сўнгги кунлари эди. Кун шомга қараб кетаётган пайт Фахридин таниши Маринани излаб Баҳром деган ўртоғиникига боради. Марина оиласидагилар билан келиша олмагани туфайли уч йилдан буён таниши Баҳромникида яшарди. Баҳром Марина уйда йўқлигини айтиб, Фахридинни ичкарига таклиф қилди. Улар тўғри ошхонага киришди. Тўзалган камтаргина дастурхон ва унинг устидаги бир-икки шиша винони қўрган Фахридиннинг иштаҳаси очилди. Шериклар маишатни бошлади. Қадаҳ кетидан қадаҳ кўтарилаверди. Тўрт-бешта қадаҳ сўзлари-

дан сўнг йиғитлар алжирай бошлашди. Фахридин арзимаган нарсаларни баҳсга айлантириб, танишини ҳақорат қила бошлади. Унга жавобан Баҳромнинг оғзидан ҳам боди қириб шоди чиқарди. Жанжал борган сари кучаяверди. Тоқати тоқ бўлиб кетган Баҳром Фахридинни туртиб, уйдан ҳайдай бошлади. Шу пайт Фахридин ошхонадаги стол устида турган пичокни олиб қоридорга, Баҳромнинг олдига югуриб чиқди. Ичкиликка «тўйиб» олган Фахридин Баҳромга телбаларча пичок ура бошлади...

Жонсиз ҳолатда ётган Баҳромни кўриб

Т.ФОЗИЛОВ,
Республика Бош прокуратураси бошқарма прокурори

FAXR

МЕН ЎЗ ЙЎЛИМНИ ТЎҒРИ ТАНЛАГАНМАН

Прокуратура органларида хизмат қила бошлаганимга мана, 11 йилдан ошди. Илгирлари ўн йилдан кўп ишлаган ходимларга хавас билан қараб, биз ҳам қачон шунча вақт хизмат қилар эканмиз, деб ўйлар эдик... Ваҳоланки, у ходимлар бугунги кунда 20, 30 йилдан кўпроқ ишлаб кўйишди.

Айрим пайтлари мен ўзимга савол бераман: «фалак гардиши айланиб, яна қайтадан «юрфак»ни тугатсам, қайси соҳада иш бошлаган бўлар эдим?» Аминманки, меҳнат фаолиятимни яна бир бор прокуратура органлари оstonасидан, «жамоатчи»ликдан бошлардим.

Прокуратура идоралари — жуда катта ҳаёт мактаби, унда одам улғайиб, ҳаётда ўз ўрнини, ҳиссасини реал сеза бошлайди. Прокуратура ходими даражаси тақинчоқ гавҳарига сайқал берадиган уста каби бир неча йиллар давомида кеча-ю кунду қилган меҳнати, изланишлари, уйқусиз тунлари, адашишлар, туртинишлар, асабзузилишлар эвазига эришади. Улар ҳаётида романтизмга ҳеч ўрин қолдирмайдилар, ҳаёт уни реал фикр юритишга, оқини-оқ, қорани қора деб айтишга ўргатиб қўяди. У ҳаёт сўқмоқларига айнан шу нуқтаи назардан қарашга яъни, қонуний, ноқонуний, адолатли, адолатсиз деб қарашга одатланади.

Прокуратура ходими аввало ўз ишини пухта билиши лозимдир. Чунки унинг содир этилган қилмишларга юридик баҳо беришда хато қилишга мутлақо ҳақи йўқ. Шунинг учун у барча қонунларни энг охириги ўзгаришлари билан мутлоқо қилиб бориши зарур.

Яна фуқаролар ишонч билан, прокуратура идораларига мурожаат қилишиб, маслаҳатлар олишади ва уларнинг маслаҳатлари фуқароларнинг ҳуқуқий муаммоларини ечишда энг ишончли ва қулайдир.

Шунингдек, прокуратура ходими қонуний қарор қабул қилиш учун катта ҳаёт тажрибасига эга бўлиши керак. Қайсики, бу қобилият ҳам йиллар давомида кўп нарсани кўриш-билиш натижасида шаклланади.

Прокуратура ходими иш фаолиятида кўлаб кўнгилсиз манзараларнинг гувоҳи бўлиши мумкин. У ҳатто темирдек мустаҳкам асабларни ҳам толиқтирадиган ҳолатларда қонуний қарор қабул қилиши шарт. Қўз олдингизга келтириш: ҳафталаб, ойлаб эгасиз қолиб кетган мурдан, ёхуд пичокланиш оқибатида қонга беланган жасадни кўздан кечириш осон ишми?

Ёхуд отаси ўз қизининг номусига текканлигини, ёки фарзандлари ота ва оналарини уйдан кўчага ҳайдаб юборганлигини ҳазм қилиш, уларнинг кўзига тик қараб, муомала қилиш осонми?

Прокуратура тизимида устозларнинг тутган ўрни ҳақида алоҳида гапирмоқчи эдим. Шаҳар, туман, ёхуд вилоят прокурори меҳнат жамоасининг нафақат раҳбари, шунингдек унинг отаси ва онаси ҳамдир. Прокурор меҳнат жамоаси ҳар бир аъзосининг хулқ-атворида, юриш-турушига ва хатти-ҳаракатларига у билан бир қаторда жавоб беради, уни тарбиялайди, керак бўлса ҳимоя қилади.

Устозлар ҳақида гапирганимда, биринчи галда Ботир Калоновни эслашимиз. У кишининг «Хамма вақт халқ ичида бўлингиз. Оддий халқ бизнинг ишимиз натижасига энг тўғри баҳо беради», деган ўғитлари ҳеч қўлғимдан кетмайди. Ваҳоланки, тегишли ҳудуд халқи билан ҳамоҳанг бўлган прокурор ҳеч қачон адашмайди, фақат тўғри йўлдан боради.

Биринчи устозим — Заври Садированинг Қонимех туманида прокурорлик қилган пайтларини яхши эслайман. Бошида у кишини аёл — оғизда деб ўйловчилар ўзларининг ноқонуний фаолиятларига янада эрк бериб юбордилар. Лекин аёл прокурор бундай тоифадагиларга қонун доирасида шундай таъсир кўрсатди-ки, қонунбузарлардан айримлари туман ҳудудидан қочиб кетишга мажбур бўлишди.

Прокурорнинг обрўини оширадиган принципиаллик хислатини Заври опадан ўрганганман десам асло хато қилмайман.

Прокурорга кўп нарсa бoғлиқ, чунки у ҳаётда энг қийин, жуда мушкул вазифани бажаради, инсон тақдирини ҳал қилади.

Бундан ташқари, прокурор ваколати доирасида, иш фаолияти давомида кўп савобли ишларни ҳам амалга оширади. Навоий ва Зарафшон шаҳарларида ишлаган давримда прокурор-тергов ходимлари томонидан фуқароларга уй-жой, нафақа ва пенсияларини, иш ҳақларини вақтида олиб туришда, муқаддам судланганларни, ҳужубузар воёга етмаганларни иш билан таъминлашда муттасил ёрдам кўрсатилиб келинганига гувоҳ бўлганман.

Ва ниҳоят, прокуратура ходими жуда маданиятли ва олий жаноб хислат эгаси бўлиши керак, деб ҳисоблайман. Ҳозир бирга ишлаётган тажрибали ҳамкасбларимдан мен фуқаролар билан суҳбатлашши, уларнинг қалбига йўл топа билиш маданиятини, олижаноблигини ўрганиб келмоқдаман. Ҳуқуқи поймол бўлган шахс самимий суҳбатдан сўнг ишонч билан, кўнгил тўлиб, прокуратура биносидан чиқиб кетади.

Биз, менинг тенгдошларим, — мустақиллик даврининг прокурор-тергов ходимларимиз ва келажақда ҳам бу тизимда ҳалол ишлаб, фидойи меҳнатларимиз билан халқимизга фойдамиз тегишидан фахрланамиз!

Ҳамза БОБОМУРDOV,
Навоий вилояти прокурорининг катта ёрдамчиси,
адлия кичик маслаҳатчиси

ЎЗBEKISTON KONSTITUTSIYASIGA 11 YIL TO'LDI

Ўзбекистон Конституцияси ўтиш даврида ҳам, бугун ҳам халқимизнинг миллий анъаналарига таянган ҳолда давлатчилигимизни ривожлантириш, унинг конституциявий-ҳуқуқий асосларини яратиш ва такомиллаштиришга, мустақиллигимизнинг умри боқийлигига бўлган чексиз ишонч-этикод ифодасидир.

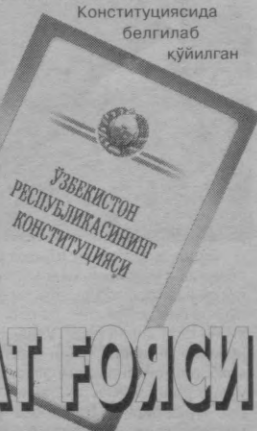
Асосий қонунимиз нафақат Ўзбекистонда, балки минтақамиз ва бутун дунёда тинчликни сақлаб қолиш, барқарор тараққиётимизни давом эттириш, ҳудудий, этник, маданий яхлитлигимиз ва дахлсизлигимизни таъминлаш, ўзимиз танлаган йўл — тараққиётнинг «ўзбек модели» йўлидан изчил, собитқадамлик билан бориш йўлларини кўрсатиб берди.

бири сифатида эътироф этилди. Конституция ва қонунларга бўйсунуш ва уларнинг талабларини бажариш тараққиётимизнинг асосий ўзига ҳослигидир. Лекин маълумки, мустамлака тузум даврида қонунга сафсата деб қараш, уни назар-писанд қилмаслик, инсон ҳақ-ҳуқуқларини поймол этишдек ғайриқонуний «социалистик жиноий тажрибалар» оқибатида ижтимоий адолатсизликларга лоқайдлик билан қараш одат бўлиб келди. Қонунга, Конституцияга

дош-уруғларни ҳам қўшиб жазолаш усулидан воз кечиш, шунингдек, жиноят учун муқобил жазо тайинлаш каби муҳим енгилликлар Конституциямиз тўғри ривожланиш йўлида эканлигини кўрсатади. Бу инсонпарварлик ва адолатпарварлиқнинг мустаҳкамланишига олиб келмоқда.

Шу маънода «Соғлом авлод учун», «Нуроний» жамғармалари, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати ва бошқа кўлаб жамоатчилик ташкилотлари тузилиб, улар Ўзбекистон Конституциясида

белгилаб кўйилган

КОНСТИТУЦИЯДА ИЖТИМОИЙ АДОЛАТ ҲОЯСИ

Инсон бор экан, унинг энг катта оруз-умиди, мақсади жамиятда адолатни қарор топтириш бўлиб келган. Ҳозирги замондаги барча давлатлар, жамият ва халқлар, ривожланиш даражаси ёки қаерда жойлашганидан қатъи назар, адолат тантанасига ташна, айниқса ижтимоий адолат таъминли устувор бўлишини оруз қилади.

Шундан келиб чиқиб иқтисодий, сиёсатда, маънавиятда, шахсий ва ижтимоий муносабатларда адолатни қарор топтириш Ўзбекистон Конституциясининг бош мезони этиб белгилаб қўйилди. Конституциямизнинг дебочасида демократия ва ижтимоий адолатга содиқлик тантанавор эълон қилинган.

Қонун устуворлиги қондаси Ўзбекистоннинг замонавий, ҳуқуқий давлат, фуқаролик жамиятини қуришга ўтиш йўлининг беш тамойилидан

ишонмаслик эса барча жиноятларга, қатағонларга йўл очган эди. Мустабид тузумнинг айни мана шу салбий асорати ҳозирги кунда ҳам бартараф этилиши қийин кечаётган муаммо бўлиб қолмоқда.

Ўзбекистон Конституциясининг ҳар бир моддаси ана шу ҳолни тубдан бартараф этиш, ижтимоий адолатни қарор топтиришга йўналтирилган. Конституциямиз, шунингдек, жамият ва инсон ҳаётининг барча жабҳаларини эркинлаштириш, инсоннинг муносиб яшаши учун шарт-шароит яратиб беришга қаратилган. Содиқ этилган жиноятларга белгиладиган жазони ошма-тиш, жиноят оқибатида етказилган зарар қопланган тақдирда жабрланувчи билан жиноятчи ўртасида миллий анъаналаримиз руҳида ярашиш институтининг қайта тикланиши, мулкни зўрлик йўли билан мусодара этиш, оила аъзолари ва қарин-

қули ижтимоий муҳофаза таъминлига асосан инсон ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, айниқса қариялар, қаровсиз қолган етим-есир, майиб-мажруҳлар, пенсионерлар, кам таъминланган оилаларга кўмаклашиш борасида самарали фаолият кўрсатмоқдалар.

Президент Ислам Каримов ибораси билан айтганда, ислохотларни янада чуқурлаштириш, демократик ўзгаришлар йўлида гапирар эканмиз, энг аввало фуқаролик жамияти асосларини вужудга келтириш, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларини ҳар томонлама ривожлантиришни кўзда тутамиз.

Садриддин ХИДИРОВ,
ТДЮИ катта ўқитувчиси,
юридик фанлари
номзоди

Ўзбекистон Конституцияси қабул қилинишининг юртимиз тарихидаги буюк воқеалар сирасига киритилиши ва ҳар йили умумхалқ байрами сифатида нишонланиши бежиз эмас. Конституциямиз истиклол арафасида қабул қилинган Мустақиллик декларацияси ҳамда «Давлат мустақиллиги асослари тўғрисида»ги қонунда мустаҳкамлаб қўйилган тамойилу ғоялари ўзида жамлади, ривожлантирди ва сайқаллаштирди.

КЕЛАЖАК ПОЙДЕВОРИ

Тўғри, юртимиз мустақилликка эришгунига қадар ҳам «Ўз» конституциясига эга эди. Бироқ, у мазмун-моҳиятига кўра Ўзбекистон ва унинг халқи манфаатини эмас, қизил империя манфаатини ифодалар эди. Истиклолимизга қадар қабул қилинган ва амалда бўлган конституциялар «пролетариат диктатураси»ни мустаҳкамлашга, жамият ҳаётининг ҳар бир бўғинига синфийлик нуқтаи назаридан ёндашувга хизмат қилар эди. Ҳар бир моддаси истиклол ғоялари билан суғорилган мустақил Ўзбекистон Конституцияси улардан фарқ қилиб, аввало мамлакатда келажаги буюк дав-

лат ва фаровон фуқаролик жамияти барпо этишда дастуриламал бўлиб хизмат қилмоқда. Президент Ислам Каримов таъбири билан айтганда «Бу Конституция ўзининг туб моҳияти, фалсафа, ғоясига кўра янги ҳужжатдир, унда коммунистик мафкура, синфийликдан асар ҳам йўқ. Жамики дунёвий неъматлар орасида энг улеғи инсон деган фикрни илгари сурдик ва шу асосда «фуқаро — жамият — давлат» ўртасидаги ўзаро муносабатнинг одилона ҳуқуқий ечимини топишга интилдик».

Умуминсоний ва миллий қадриятларимиз уйғунлашган конститу-

циямизда асосий эътибор давлат ва тузумга ёхуд мафкурага эмас, балки энг олий қадрият — инсон манфаатларига қаратилгандир. Унинг 13-моддасида «Ўзбекистон Республикасида демократия умуминсоний принципларга асосланади, уларга кўра, инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги, шаъни, қадр-қиммати ва бошқа дахлсиз ҳуқуқлари олий қадрият ҳисобланади» деб белгилаб қўйилган. Бу ғоя мамлакатимизда ҳадемай

узил-кесил зафар қозонишига шубҳа йўқ. Ҳақимиз ақл-идроқининг буюк самараси бўлган Ўзбекистон Конституцияси мамлакатимизнинг ижтимоий-иқтисодий, сиёсий-ҳуқуқий тараққиётининг мустаҳкам пойдеворидир.

Айни пайтда Ўзбекистон деб номланувчи ёш, истиқболли суверен давлат жаҳон ҳамжамияти билан тенг қадам ташлаётган экан, бунчи Конституциямизнинг ҳаёдаги инъикоси деб тушуниш мумкин.

Салом САМАДОВ,
Хатирчи тумани прокурори

FELETON

«Тўртинчи ҳокимият» деб эътироф этиладиган оммавий ахборот воситаларининг ўзидан олдинги учта ҳокимиятдан фарқланувчи жиҳатлари кўп. Шулардан асосийси — унинг мажбурлаш ваколатига эга эмаслигидир. ОАВ вакиллари ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар ходимларига ўхшаб гумондорлар устидан тергов-суриштирув ишларини олиб бормади, тинтув ўтказмади, қамоққа олмайди. Балки матбуот, телевидение ёки радио орқали одамларга ижтимоий фикр беради. Халқ ва давлат ўртасида воситачилик қилиш журналистнинг асосий вазифасидир. Шундай экан, журналистик суриштирув криминал текширувдан кескин фарқлинишни барча ҳамкасбларимиз чуқур аниқлаб етмоғи лозим.

ЖУРНАЛИСТ НИҚОБИДАГИ ФИРИБГАР

Бироқ янгиариқлик Шухрат Олланазаров муҳбирликка даъво қилган кунидан бошлаб одамларни дўх-пўписа билан кўрқитиб, фирибгарликни одат қилиб олди. Унинг бир думалаб Янгиариқ туман газетаси муҳбирига айланиши омиллари биз учун қоронғу. Лекин газетанинг собиқ муҳаррири С.Болтабоев уни мутахассис етишмаслиги баҳонасида иложсиз ишга олганини айтиши мумкин. Аслида олий маълумотли, иқтидорли ёш журналистлар иш сўраб борганида С.Болтабоев «Бизда ҳамма қатори яганга, бугдой ўрими ёки пахта теримига чиқилади. Агар чидасанг ишга оламиз», — дер экан. Беш йил университет туپроғини ётиб ялаган ёш қалам-кашлар бу мантқиқсиз шартларга қўнмасдан, бошқа жойдан иш ахтаришга мажбур бўлганлар.

Шухрат Олланазаров «Янгиариқ овози» газетаси муҳбири лавозимига ишга тайинланганида бу каби шартларга рози бўлгани ёки йўқ, бунинг билмадик. Аммо бирдангина муҳбирга дўнган ўрта махсус маълумотли электрик тез фурсатда ёшулликнинг талабини бажо келтирувчи эмас, балки ишга келган янги ходимлар олдида ўзининг бир талай шартларини қўйишга жанога айланди.

«...2002 йилнинг апрель ойида мен Янгиариқ туман газетасига ишга кирдим, — дейди ҳозир «Фидокор» газетасининг фотомуҳбири бўлиб ишлаётган Рўзбой Маткаримов. — Туман газетасида иш бошлаганимда мени Ш.Олланазаровга шогирд сифатида бириктириб қўйдилар. У эса мени эрта-ю кеч ўзининг дала юмушларидан бери келтирмас эди. Бугдой ўриш шоти экишчага юборарди. Бунақада ҳеч нима ўрганоламаслигини аниқлаб,

унинг уйда ортиқ ишласликка қарор қилдим».

Орадан кўп вақт ўтмай Р.Маткаримов «устоз»нинг асосий «ракиб»ига айланди. Бунга унинг шахсий хизматидан бўйин товланиши эмас, балки «устоз»нинг бошқа нобон кирдикорлари сабаб бўлган эди.

Дарҳақиқат, бир неча йил ичида Ш.Олланазаров қатор танқидий мақолаларнинг муаллифи сифатида танилади. Унинг қалами тигидан савлатли ёшулликлару оддий қасослар ҳам қонич қутулмайди. Ҳар сафар бепул гўшт эҳсон қилиб турадиган қасос атиги бир сафар савдоси юришмаётганини айтиб унинг «улуши»ни бермагани боис танқидга учрайди. Қисқаси, Ш.Олланазаровнинг «Жамол қасосининг антика рекламаси» мақоласи у икки кило бепул гўшдан бенасиб қолган қозога тушган эди.

Ш.Олланазаров ўзининг гараж режаларини амалга ошириш мақсадида руҳий қасаллик бўйича 2-группа ногирони Бахтиёр Матқубов билан топшиди. Уларнинг биргаликдаги фаолияти қандай давом этганини собиқ бригадир Олаберган Эрнатаровнинг сўзидан ҳам билиш мумкин:

— Мен «Остона» ширкат хўжалигида бригада бошлиғи бўлиб ишлаётган давримда Б.Матқубовга 0,9 га. пахта майдонини пудрат асосида ижарага бердим. Аслида унинг на хотини, на бола-чақаси кузги, қишқи дала юмушларига чиққан эди. Лекин одамгарчилик қилиб, Бахтиёрнинг ва қизининг ногиронлигини инобатга олиб ўша ерни бердим. У эса бир гектар ер талаб қилиб устимдан газетга шикоят эди. Ш.Олланазаров текширувга келди. Бахтиёрга тегишли дала-нинг қаровсизлиқдан ўт босиб ётган

нини қўриб, муҳбир оғамиз ломим дедим».

Дарвоқе, электрик-муҳбир фақатгина бригадир билан хайр-маъзур қилаётиб бийронгина тилга киради.

— Ташкент шаҳридан матбуотчилар келаяпти. 100.000 сўм пул берсангиз ҳеч қандай мақола ёзмайман. 50.000 сўми Бахтиёрга берсак, тинчланади. Қолганига меҳмонларга зиёфат қилиб бераман, — дейди Ш.Олланазаров. Айби йўқлигини яхши англаган бригадир қутилмаган бу талабни рад этди. Муҳбир бир ҳафта ўтиб яна «овга» келади. Жиллакурса битта қўй ундириш мақсадида О.Эрнатаровни таййик остига олади. Бу гал ҳам «ови» бароридан келмаган, дўх-пўписасқозонига олов ёқади, «ўзингдан кўр бўлмаса! Бошинга ит кунини солайки!» — деганча жўнаб кетади. Орадан бир неча ой ўтгач, «Янгиариқ овози» газетасида «Адоват» сарлавҳали мақола чоп этилади. Унда О.Эрнатаровнинг қилмаган қилмишлари ҳақида бонг урилган эди. Туман мутасадди идоралари мақола юзасидан текширув ўтказиб, келтирилган фактлар асоссиз эканини аниқлайди. Мақола муаллифини тўхматчи сифатида жазолашга келганда эса негидир муҳбирнинг юзидан ўта олмай сийлашган кўринади. Ортиқча даҳмаздан қутулиш истагида мутасаддилар О.Эрнатаровни эгалаб турган лавозимидан озод этидилар.

Ўрта махсус маълумотга эга оддий муҳбирнинг шахсияти Янгиариқ туманида шу қадар улуғланган эканики, ҳатто туман ҳокими ва «Остона» ширкат хўжалиғи раиси ҳам у билан ҳисоблашишга мажбурга ўхшайди. Негаки «Адоват» мақола-сида келтирилган далиллар тас-

диқланмаса-да О.Эрнатаровнинг ишдан бўшатилиши ёки унинг фермер хўжалиғи ташкил қилиш бора-сидаги талабларига рад жавоби берилаётганининг ўзи шундай фикрга қелишимизга мажбур этади.

Муқимий домла «Хўжа — чироқ ёғи-ю, Ҳакимжон — пилик» деган

ларидек Шухрат Олланазаровнинг Б.Матқубов билан ҳаммаслақлиги бироз вақт давом этади. Тиниб-тинчимайдиган муҳбир асаларичилик хўжалиғи раҳбари Бахтиёр Жуманиёзовни «қармоқ»қа илтифити ниятида унинг олдида Б.Матқубовни турли дийдиёлар билан жўнади. «Овчилар»нинг уйдаги режаси кўчага тўғри келмаган, ёшулликни газетда «уриб» чиқиш билан қаноатланади холос.

Раҳбарларни кўрқитиб шантаж қилиш, таъмағирлик билан пул ишлашнинг ҳадисини олган Ш.Олланазаров етти ухлаб тушга ҳам кирмайдиган кирдикорлар муаллифи экан.

Фотомуҳбир Р.Маткаримов хўққни муҳофаза қилиш идораларининг бирига шундай кўрсатма беради: «Бир кун туш маҳали Ш.Олланазаров билан туман алоқа боғланмаса бошлиғи Қудрат акани излаб, идорасига борганди. Ҳеч ким йўқ экан. Шунда у (Шухрат ака — Э.Б) фурсатдан фойдаланиб қилиш кераклигини айтиб, «шу ерда осиглиқ турган улкан сиёсий арбоблардан бирининг суратини бўяб-бежаб, қарикатурага айлан-тириб тасвирга олсак борми, қанча сўм пул ишлашимиз мумкин», — деди. Мен бунга рози бўлмадим». Шу ўринда электрик-муҳбирнинг қиёфаси ҳақида тасаввур янада кенгайиши учун ҳамкасблари у ҳақида оқори ташкилотларга ёзиб тақдим этган тушунтириш хатларидан қўчирма келтиришга мажбур-миз.

«...У (Ш.Олланазаров — Э.Б) ҳеч қандай ваколати бўлмаса ҳам бир-ювлардан тушунча олиб, ўзича иш кўради. Редакцияда О.Эрнатаров ҳақида ёзилган мақола юзасидан гапириб: «Унга ер беришни ҳоким ҳам, раис ҳам ҳал қилолмади. Фақат мен ҳал қиламан. Хоҳласам бир кунда ер бердираман, хоҳласам бир умр ололмайди. Янгиариқнинг «разборшигиман», — деди («Янгиариқ овози» газетаси муҳаррири Ж.Юсуповнинг тушунтириш хатидан).

Худди шу мазмундаги фикр «Халқ сўзи» газетаси муҳбири Ойбек Раҳимовнинг тушунтириш хатида ҳам ақс этади. У ҳам Ш.Олланазаров-

нинг «Бригадир О.Эрнатаров фермер бўлмоқчи эди. Мен унинг фермер бўлишига йўл қўймайман. Ер бердирмайман. Туманда менинг гапимни икки қиладиган одам йўқ» деб сўзлаганига ғувоҳ бўлганини таъкидлайди.

«...Иморат тиклаш учун ер олиш мақсадида кўп жойларга бориб, ишим ҳал бўлмаган, туман газетасига мурожаат қилдим. Ш.Олланазаров мен билан суҳбатлашиб, 200 доллар берсанг ишингни ҳал қиламан деди. Мен 100 долларни фақат муаммо ҳал бўлгач беришимни айтдим. У ўйлади, сўнг «майли, пулинг керак эмас, менга жазман бўлсанг бўлгани» деди безаройи...» (Г.Пириеванинг тушунтириш хатидан).

Кредитга машина сотиб олган, Ш.Олланазаров муҳаррирга таҳририят хисобидан икки миллион сўм пулни қайсидир фирмага ўтказиб деб таъйик ўтказгани, ноқонуний талаби рад этилган, эл таниган шоир ва публицист Ж.Юсупов турли тўхматларга гирифтор бўлгани борасида ёзмадик. Ишхонадаги соғлом муҳитни бўзиб, журналист этикасини менсимайдиган бу шахс муҳарририни «ўқ»қа тутишда яна руҳий қасал Б.Матқубовдан фойдаланади. Туман ҳокимининг ўринбосари А.Мадрохимов таҳририят жамоаси билан йилгилиш ўтказётган бир пайтда Б.Матқубов хонага рухсатсиз кириб келиб, Ж.Юсуповнинг устига мағзава ағдаради. Ўша йилгилишда Ш.Олланазаровдан маънавий жабр кўрганлар кўп бўлди. Туман газетасининг муҳбири Бекпошша Беканова муҳаррирининг ёнини олиб сўзлагани учун шундай «ҳақоратлар эшитадиги, бунқаламга олиб бўлмайди».

Мақолани ёзиш жараёнида сўраб-суриштириб Ш.Олланазаровни оқлайдиган далилларни тополмадик. Билган-таниган кишилар уни шантажчи, манман деб таърифлашди. Мен эса шу ўринда Шухрат акани ваколатини суистеъмол қилаётган одам сифатида тамоми-ла қораламоқчи эмасман. Ахир мутахассислиғи нукта назаридан олиб қараганда у олий маълумотли журналист эмас, оддий электрик-ку! Устига устак, маълумоти ҳам ўрта-махсус бўлса. Менимча, уни томдан тараша тушгандек маълумоти, ўқуви билан ҳисоблашмасдан туман газетаси муҳбири лавозимига тайинлаган шахс, аввало, катта хатога йўл қўйган. Қолаверса, унга «Ўзбекистон журналистлари уюшмаси аъзоси» деган қалбаки ғувоҳнома тўғрилаб берган кимсал, бунга қиммат қўйишга йўқ. Чунки, журналистика муқаддас касб. Унда инсонийликнинг бош белгиси — сўз муҳим аҳамият касб этади. Сўздан гараж мақсадларда фойдаланган кишини ижод пилари у дунё-бунё дунё кечирмайди.

Эрпўлат БАХТ,
«НУҚУҚ» муҳбири

BURCH

«Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида»ги қонун ва Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг сафарбарлик қақури резервдаги хизматини ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори ижроси юзасидан бўлимда умумий назорат тартибиде ўтказилган текшириш ана шундай таассурот уйғотди. Туман ҳокимининг 2003 йил 1 апрель кунги қарори асосида қақури комиссияси тузилиб, ҳоким ўринбосари Б.Юнусов раис этиб тайинланган. 1976-1985 йилларда тутилган, қақури мuddатини кечиктириш ҳуқуқига эга бўлмаган 1250 нафар йигит тиббий кўрикдан ўтказилган. 996 нафари ҳарбий

Мудофаа ишлари бўлимларида ҳарбий қисмлардаги каби қатъий интизом ҳукм суришга оdatланганмиз. Ҳарбий интизомда иккинчи даражали нарсанинг ўзи бўлмайди. Ҳар қандай топшириқ аниқ ва пухта бажарилиши шарт. Бироқ Андижон тумани мудофаа ишлари бўлими ходимлари бу талабларга риоя қилишмазаяпти.

25 Ёшли... МАКТАБ ЎҚУВЧИСИ

хизматга яроқли деб топилди, 64 нафари мuddатли ҳарбий хизматга юборилган. 996 нафари эса сафарбарлик қақури резервга оlingан. 8 нафар йигитнинг шароити оғирлиги тўғрйли қақури мuddати кечиктирилган. Бироқ қақури комиссияси қарорларининг қонунийлиги ўрганилганда Вазирлар Маҳкамасининг юқорида кўрсатилган қарори билан тасдиқланган низоми талаблари бузилгани маълум бўлди.

турдаги хизматга ўтказилган фуқароларнинг бир қисми шартномаларни имзоламаган. Оқ ер қишлоғилик А.Азимов, Ҳакан қишлоғилик Ф.Ғаниев, З.Томшова, Ороқ қишлоғида яшовчи Б.Оралқулов ва яна бир қатор қақуричулар билан комиссия аъзолари қарор қабул қилингунга қадар яқна тартибда суҳбат ўтказишмаган. Суҳбатдан сўнгги на махсус ҳисоб рақамига бадал ўтказиш тартиби тўғрисида ёзма шартнома тузилиши лозим эди.

апрель ойига қадар унинг оилавий аҳволи тўғрисидаги ҳужжатларга ўзгартириш киритиб борилмаган.

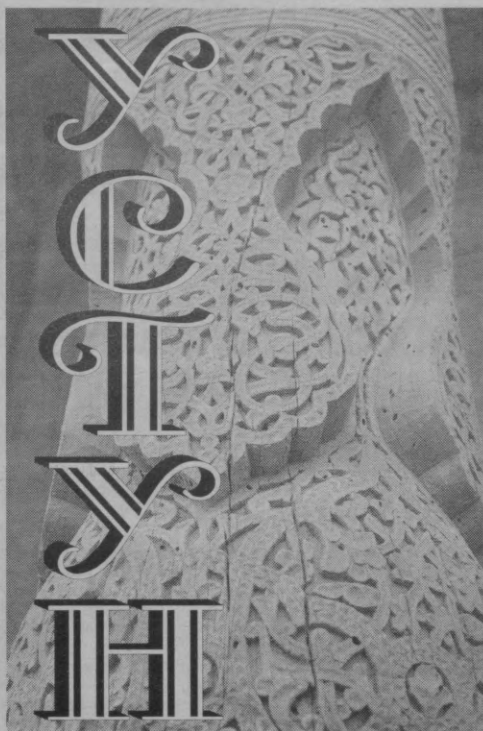
Резервдаги хизматга қақуричулар билан тузилган шартномаларда бадал пулини тўлаб бориш мuddати, миқдори кўрсатилмаган. Қақуричулар картасига қафилликка олган юридик шахс ҳақида маълумот киритилмаган, қафиллик мажбуриятлари нотариал тарзда расмийлаштирилмаган. Оқибатда

996 нафар қақурилувчининг 236 нафари махсус ҳисоб рақамига пул бадалларини ўтказишмаган.

Қақурилувчиларнинг айримлари ва бадал тўлашга қафил бўлган ота-оналар ишсиз бўлса-да, мудофаа бўлими раҳбарияти туман меҳнат бўлими ходимлари билан ҳамкорликда уларни ишга жойлаштириш чораларини кўришмаган.

Бир қатор мактабларда қақуриува қадар бошланғич тайёргарлик ишлари талабга жавоб бермади. Масалан, 33-мактабда бошланғич тайёргарлик хонаси таъмирга муҳтож, ўқув қуроллари билан таъминланмаган, қурол сақланмаган хонага сигнализация ўрнатилмаган, спорт майдончаси яроқсиз. Аниқланган қонунбузилиш ҳолатларини бартараф этиш юзасидан тегишли прокурорлик таъсир чоралари қўлланилди.

Т.МИРЗАЕВ,
Андижон тумани прокурори

✓ O'ZBEKISTON FANLAR AKADEMIYASINING 60 YILLIGI OLDIDAN

Мамлакатимизнинг ижтимоий, иқтисодий тараққиётида муҳим ўрин тутган Фанлар академиясининг 60 йиллигини нишонлаш ҳақидаги ҳукумат қарори нафақат илм-фан вакиллари, балки кенг жамоатчиликни ҳам қувонтирди.

Бугун номи жаҳонда машҳур бўлган ўзбек фани даргалари Ҳабиб Абдуллаев, Содиқ Азимов, Иброҳим Мўминов, Яхё Фуломов, Саъди Сириждиновдек устозлар билан фахрланамиз. Уларнинг машаққатли умри, илм-фанга қўшган ҳиссаси, кашфиётлари ибрат мактабидир. Ёзувчи Ражаббой Рауповнинг «Устун» романида ҳозирги давр Марказий Осиё геологиясининг отахони — улкан тадқиқотчи, ҳайратланарли тақдир соҳиби Ҳабиб Абдуллаевнинг ҳаёти ва ижодий фаолияти ҳақида ҳикоя қилинади.

Қуйида романдан парчани эътиборингизга ҳавола этамиз.

Мўминов ҳақида шикоятлар ёғилди. Шикоятчилар домлага гуруҳ бўлиб ташла-нишди. «Лаббайчи»лардан бирини Абдуллаевнинг хузурига жўнатиб, шартлар қўйишди...

Домлани аниқ нишонга олишган эди: «Иброҳим Мўминов ўтмишни улугла-япти...».

Кимки халқимизнинг ма-даний-маънавий меросини ўрганишга бел боғласа, ав-вало Москвадаги раҳбар-ларга, ҳукмрон сиёсатга

ишлар эди.

— Каттами-кичими, раҳбарга кўп на-са боғлиқ, раҳбар лашкарбоши сингари жамоани олға бошлаши, тарбиялай оли-ши мумкин.

Абдуллаев халқ тақдирида ҳал қилувчи шижоатни, тубдан ўзгариш, улғайиш са-бабларини илмни, ватанпарвар раҳбар-лар тинсотида кўришни орзу қиларди. Кўпинча ношуд, курси-ю нафсидан ўзгани ўйламайдиганлар ҳафсаласини пир қил-ганида «Бизнинг тўралар нечун буну ту-шунмайди?» — дея қуюнарди. — Халқи, миллати учун савобга интилганни Оллоҳ ҳам қўллади. Атрофимда икки-учта содиқ дўстлар бор экан, ишласа бўлади...».

Ҳабиб Абдуллаев Иброҳим Мўминов-нинг устидан шикоят олган кун академия тарихида учрамаган ажабтовур синовни бошлади.

Шикоятни ўқиш давомида кўп мулоха-заларга борди. Бир хат баҳона ҳаёлан Иттифокнинг турли республикалари: Ла-вия, Литва, Грузия, Арманистон, Озар-байжон каби гўшаларни кезд. Ва шундай хулосага келдики, агар уларда Иброҳим Мўминовдек илмий салоҳиятга эга олим пайдо бўлса, ёмонотлиғ қилиш эмас, ак-синча, унга келган балого кўксини қалқон қилган бўлишарди. Ҳа, ҳақ талаб қилган-дан, хун талаб қилгандан бало-қазо ҳам чекинади. Бирлашган бармоқлардек ягона мушт улар! Агар бунга ақл, сабру-бардош ёрдамга келса бундай миллат узоққа бо-ради...

У «ҳақ» сўзини айтиди-ю, беихтиёр су-кутга толди.

— Қизиқ, бу сўзда Оллоҳнинг номи яширин, — дея ўйларди у. — Бировнинг ҳақини есанг, тешиб чиқади деб беҳуда айтишмаган-да. Ҳақталаб. Бу сўзда ҳик-мат мукжасам.

Абдуллаевнинг шуурида республикалар-нинг айри томонлари, миллатларнинг феъ-ли, иродаси каби фарқли жиҳатлар кўпир-гандан кўпирар, кўзи тушган ҳар бир хас, дов-даракт, йўл, одам, тош фалсафага бурканиб кўрнарди гўё. У шу топда қуд-ратли, одил, кеҳиримли Оллоҳнинг чин бандаси — ҳақталаб инсонга айланган эди. Айни шу лаҳзалар насиб этган инсон фикран юксалади, жисмонан покланади. Абдуллаев маъно тўла сўзлар таъсирида дунё мушкулотларини бир пасда ҳал эт-гандек хотиржам, босиқ фикрларди:

— Оллоҳ инсонни онг билан сийлаб, ўйлашга арзигулик дунё яратган. Инсон-нинг ягона вазифаси ҳаққа талпиниб яша-ш. Қолган барча ҳаракат ҳақни англаш йўли-даги уринишлардир. Шундай экан, қусурли бандалардан ҳуда-беҳуда хафа бўлавер-маслик керак. Уларни ҳар гал пинҳона ҳаракатлари ошкор этади. Ўзингдек биро-дарнинг устидан (агар у ҳақ бўлса) шикоят ёзиш, яхсини ёмонга йўйиш ожиз бечора-ларнинг иши. Улар ўзларини баҳолаёл-майди, камчиликларини билишмайди, улар-нинг кўз кўр...

Иброҳим Мўминов мисолида тақдир-нинг буюқ ўйлашлигини ҳис этди. Қудрат-ли инсонлар ҳаракатида, фикр-ўйида ўхшашлик кечади. Шулар ҳақида ўйлар экан, айни шу бугун домлани йўқлагани тасодифий эмаслигини англади:

— Ёзсинлар, ёзаверсинлар, улар ўз ишини, бизлар-да ўз ишимизни бажара-миз...

Шикоятчиларнинг талаблари, оқни қора дейишлари уни фикрлар тўфонига ташла-ган эди. У баъзан чалғиб, қўлида титраб турган мактубга кўз югуртириб тўрт-беш

қатор ўқиган бўларди: «...Биз, ту-банда имзо чекувчилар, сиз, муҳ-тарам президентга шуни маълум қиламизки, Иброҳим Мўминов марксча-ленинча назариядан че-киниб, ўтмишни улуглаш йўлидан бормоқда. У Бедилдек мусулмон-чиликни тарғиб қилган шоир ижо-дини кўқларга кўтариб, совет ёшларининг тарбиясига путур ет-казмоқда... Фикримиз исботи учун биз тақлиф этган обрўли олим-лардан иборат комиссия тузил-са... И.Мўминовнинг тепада ҳимо-ячилари бор, шундай бўлса-да, биз ҳолисликка содиқ қолиб, Мос-квага ва сизга ёздик, ишончимиз комилки, И.Мўминов масаласида биз билан ҳамфикр сиз, яъни улуг давлатимиз таянчи бўлмиш ком-мунистик партия томонидасиз...».

Хатдан бош кўтарганида қаршисида ўтирган «лаббайчи»ларнинг вакилига кўзи тушган, унга дурустроқ разм солиб: «Туп-па-тузук одамга ўхшайди-я, ё мен адаш-димми, башараси одамми?» дея ажаб-ланган эди.

— Мен сизни танимас эканман, — Аб-дуллаевнинг бутун ҳафти хатта ва «лаб-байчи»га муносабати шу сўзларда акс этган эса-да, шикоятчи буну сезмади. «Танимас эканман» деган киноядан ўнғай-сизланиб:

— Ҳазиллашаёписизми, домла, ахир сиз билан бирга ишлайман-ку? — деди.

— Унда сиз ҳам мени билмас экансиз-да? — Абдуллаев ҳамон гап оҳангини ўзгартирмай, жиддий сўзларди. — Ҳа, ай-тгандай, мавзуйингиз нима эди? Чамам-да, сиз докторлик билан бандсиз?

— Ҳа-ха, шундай, домла. Совет даври маросимларини ишляпман. Мўминов ти-хирлик қилапти, саёз дейди, нимаси саёз... — О, оламшумул мавзу-ку! Эпласангиз чинакам кашфиёт!

«Лаббайчи» бир нима деб гўлдираган бўлди, лекин Абдуллаев уни эшитмади.

«Одамни одамдан фарқлаш қийин-да. Йўқса, мана бу нусханинг кийими, кўрни-шига қараб нақ фаришта, зиёлининг зиё-лиси дейсиз... Ё ажаб? Бир парчагина юрак, кичик бир жуссага бу қадар гирром-лик, жоҳиллик қандай сизди экан? Бундай юкка унча-мунча жонивор дош беролмай-ди-ку, бунинг бемалол туришини қаранг...».

Абдуллаев «лаббайчи»га ён босган бўлиб:

— Тўғри пайқабсиз, ўргатувчингиз доно экан, албатта, мен сизлар томонда, — деди уни хотиржам қилиш мақсадида.

— Ҳаддан ошганни жиловлаш партия-нинг, сизнинг, ҳаммамнинг иши, — деди «лаббайчи» руҳланиб. — Мўминов ўтми-шини унутган шекилли. Совет замонида олим бўлди у, ўзини ўнглаб олганида ўтмиш кўзига ён-ёруғ, совет даври қор-қора кўри-нади! Йўқ, Мўминовнинг эсини киритиб қўйиш керак. У кимлигини билсин...

— Хатда шулар ёзилганими?

— Албатта-да, домла, ўқинг, ҳаммаси...

— Тўхтанг, — Абдуллаев қўлини кўтарди.

— Ҳамма бало шундаки, Иброҳим Мўми-нов кимлигини билади-да! Менга қолса-ку, уни барча илмий даража, унвонлардан маҳрум қилиб, қўл-оёғини боғлаб, сиз-ларга топширардим, лекин...

— Ҳимоячилари бақувват, демокчисиз-да, а, домла! — сабри чидамай гапни бўлди «лаббайчи». — Дадиллик керак, биз кўпчиликмиз, партия олдида унинг ҳимоя-чилари бир пул!

«Ҳа, номерд, биз кўпчиликмиз дейди-я! Қани эди, биз кўпчилик бўлсак, бу менинг бирдан-бир орзуим-ку? Бир-биримизни тушунишга келганда биз андаёғлиқ, оз-чиликмиз...» Абдуллаев тоқатсизланиб ўрнидан турди. Қўлларини мушт қилиб ка-бинетига нари-бери юра бошлади: «Шум-ликта, тухмакта этган қадаминг, наҳот бир диёнатли биродаринг ҳимоясига етмаса? Булардан кутулиш мушкул! Буларни мушт билан, ҳақорат билан енгиш мумкинмас! Буларнинг жазоси ўзи билан. Буларнинг қисматида бизнинг заволимиз ёзилган! Булар ижрочи, булар лолий, ҳеч қачон қури-майдиган балчик, булар гишт бўлолмай-ди, пойдевор бўлолмайди, булардан имо-рат қиймайди!»

Абдуллаев оғир хўрсиниб жойига ўтир-ди.

инг тўққиз юз эллик олтинчи йилнинг кузида Ҳабиб Абдуллаев Ўзбекистон Фанлар ака-демиясининг президенти, Иброҳим Мўминов вице-президент этиб сай-ланган эдилар. Илмда, дунёқарашда, мил-лат руҳини, тарихини англашда икки алло-ма — Ҳабиб Абдуллаев ва Иброҳим Мўми-нов бир ўзандан оқаётган дарё эдилар.

Иброҳим домла зоҳиран мулоийм, оғир-босиқ, мулоҳазали кўринса-да, ичиди — қалбда пўртаналар жўш урар, ана шу шижоатни зўр ирода, ақл кучи ила мақсад томон йўналтира олар эди. Сокин қараш-ларида куч-қудрат, маъно тўла кўзларида шарқона доғишмандлик уфориб турарди. Кейинчалик Абдуллаев унинг исм-фами-лиясига алоҳида эътибор берди. Шундай шахслар борки, улар оғизда эмас, амалда — илмда, тафаккур маънавиятда ўз хал-қини чинакам эркинлик томон қаричма-қарич етаклайди. Иброҳим домла шу тои-фага мансуб жасоратли шахс эди. Уни англаш учун йиллар керак, у этикодида содиқ, номи миллат руҳига синган алло-ма.

Фанлар Академиясининг президенти Ҳабиб Абдуллаев Иброҳим Мўминов шах-сини юқори поғонадан баҳолашга, тушу-нишга қодир шахс эди. Эллигинчи-олтми-шинчи йиллар ўзбек зиёлиларининг боши-да Ҳабиб Абдуллаевнинг туриши уларни жасоратли қадамлар ташлашга ундади. Зиёли аҳлини аҳлиқидан кўра бир-бири-ни талаш, обрўсизлантиришга рағбатлан-тирган мафкура қиличи Абдуллаевнинг боши узра доим яланг турди. Жилови бировнинг қўлида туриб от сураётган Ҳабиб Абдуллаев имкон қадар узоқроққа етишни кўзлар, бу йўлда учрайдиган ҳар қандай майдалик — гина-қудрат, игво, шикоятлар, назарида, омонат чиранишлар шаклида кўрнарди.

Аслида шундаймиди?

Улуг ният йўлида ҳар ондан, вақт отлиғ ҳаракатдан фойдаланмаслик гуноҳ экан-лигини тушунишларини истарди. Афсуски, ҳамма ҳам бунга қодир эмас эди. Ному нишонда, қиёфада, мансабда юртдошлик давроси билан юрганларнинг аксарияти сотқинлик наҳсини татиб улгурган, пайт, пойлаб, анда каттарок лўкма илчинда оғизларини очиб туришарди.

Улар Абдуллаевга, умуман, ўз овози, иктидорига эга миллатдошларига қарши ҳар қандай тубанликка шай «лаббайчи»-лар эди. Лаббайчи! Абдуллаев уларга шундай ном берди. Кейинчалик «лаббай-чи»ларнинг қиёфаси-ю қиёфасизлиги, ин-сон зотиға ёт жамки тубанликлари — асли кейинги авлодларга-да ошкор бўлди. Улар ҳар ерда ҳозир, уларни излаш шар-мтас, «хизмат»ларини жуда арзонга пул-лашарди.

Шундай кунларнинг бирида Иброҳим

қарши бош кўтарган «антисовет»чи сифа-тида айбланарди. Худо кўрсатмасин, бу тахлит айбловга кўл-оёғинг, этак-баринг илинса — тамом... Ҳолбуки, Абдуллаев-нинг ўзи, Иброҳим Мўминов, Ойбек, ана талай сафдошлар шундай айблар қушо-вида эдилар. Худди кимўзарга пойга бош-лангандек чакув, хиёнат у шикоят тинмай-ди.

Хат сабабми ёки ўзининг атрофида муттасил кечаётган баҳсу мунозаралар, игволарми, ишқилиб, Ҳабиб Абдуллаев ўшанда чўқур уйга толди: бу қандай гап? Халқимизнинг тушунган, саводли, илгор қатлами бўлмиш айрим зиёлилар бир-бирига душман, бир-бирини кўролмайди.

Бизга нима бўлаяпти ўзи? Наҳотки, қарғиш теккан эл сифатида бутун Итти-фокқа шарманда бўлсак? Ахир, билмай-диларки, майдонда ёлғиз от билан узок чопиш мумкинмас. Ёлғиз отнинг чанги чиқмас, чанги чиқса ҳам донги чиқмас!

Биродарларимиз шу оддий ҳақиқатни билиб билмаганга оладиларми ёки чиндан ҳам билмайдиларми? Нечун бу қадар осон йўлга оғдик. Ахир катта миллатимиз-ку?

Ҳа, бир пайтлар катта миллат эдик... Миллат сон билан ўлчанмас экан-да. Утган қисқа фурсатда қайчиланиб-қайчиланиб шу ҳолга тушдик. Чидаш мумкин эмас, қараб туриш мумкин эмас...

Узлуқсиз давом этаётган хиёнатнинг олдини ким тўсасди? Сотқинлик боис не-не кишиларимиздан ажрамадик, ахир. Улар бизнинг фаҳримиз эмасмиди?

Абдуллаев расмийятдан йироқ, эркин раҳ-бар эди. Ўзини ҳақ ҳисоблаганида унга унча-мунча тўсиқ бас келолмасди. Юрт-нинг — Ўзбекистоннинг энг чекка қишлоқ-ларидан келган ҳар йигит-қиз унга юрт-дош, ватандош бўла олар, Абдуллаев улар-нинг ҳар бири билан фахрланар, қувонар, имконидан ортик даражада ёрдамлашар эди. У келажакни ёшларсиз, илмсиз, аниқ фанлар ривожисиз тасаввур этолмасди. Аниқ-равшан, буларсиз халқнинг ҳаётини яхшилаш мумкинмас, иқтисодий юксалган халқ кўп нарсаларга қодир...

Илмий сафарлар ила қардош респу-бликаларда бўлганида юмушларидан ор-тиб, қадами теккан юртнинг маданияти, халқининг турмуши билан танишишга ури-нар эди. Амалда барча республикалар тенг саналса-да, баъзи республикалар-даги ижтимоий ҳаёт, тарихга муносабат ва миллийлик жаҳдаларида фарқ кўзга ташланиб турарди. Айниқса, Болтиқбуйи ва Кавказ халқларининг қатъийлиги, бири-бирини қўллаш, хиёнат у қўрқоқликдан, мутелиқдан йироқлиги Абдуллаевга қат-тиқ таъсир этган, ўртадаги тафовут ўйлаш-га арзигулик оғрик эди. Ҳамиша даргда давони ўзидан, атрофидагилардан излар, Оллоҳ ақлу ҳушдан, куч-қувватдан айир-маган экан — чораси бор дея умидланар,

MUSOHABA

3 декабрь куни президенти-миз Андижон вилоятига мамлакатимизнинг олий ишони — «Амир Темури» орденини топширди. Бу юртимизнинг сиёсий, ижтимоий-иқтисодий тараққиётига андижонликлар қўшаётган ҳиссанинг алоҳида эътирофидир. Қонунийлик, тинчлик ва барқарорлик тараққиётнинг муҳим шартларида ҳисобланади. Муҳбиримиз вилоят прокурорининг биринчи ўринбосари, адлия қатта маслаҳатчиси Нурмуҳаммад Қурбоновдан қонунийликни таъминлаш борасидаги ишлари ҳақида сўзлаб беришни сўради.

ҚОНУНЛАРГА ҲУРМАТ ВА ИТОАТ РУҲИ

Фуқарони ҳуқуқбузарлик ва жиноятларга қўл уришдан асрайди

— Андижонликлар эришадиган ютуқларни ҳуқуқий муҳофаза қилиш идораларининг қонунийлиги мустақамлаш борасидаги ишларисиз тасаввур этиш қийин. Зеро, уйи, юрти тинч одамнинг меҳнатида унум бўлади...

— Вилоят ҳуқуқий муҳофаза қилиш идораларининг ходимлари қонунийлиги, фуқароларнинг оқилолиги турмуш кечиришларини таъминлаш учун тинмай ишламоқда. Ҳуқуқ ва маънафатлари қонун ҳимоясида эканлигига амин бўлган юрдошларимиз эртанги кунга ишонч билан яшайпти. Билим ва иқтисоди, тажриба ва қобилияти тўғрисида намоён этиб, кечаги кундан ахишроқ меҳнат қилишга интилишарди. Президент фармонлари, Олий Мажлис қабул қилган қонунлар мулкчилик шакли турлича бўлган қорхона ва муассасалар ривожини учун замин ҳозирлади. Иш бевуҳи билан ҳодим муносабатларини тартибга солиди. Бозор иқтисодиёти шароитида кам таъминланган оилалар, пенсионер ва ногиронлар ижтимоий муҳофазага оид қонунлар билан ҳимояланди. Акциядорлик шакли турлича бўлган қорхона ва фермер хўжаликлари, тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш тўғрисидаги қонунлар ишлаб чиқариш устиҳининг асосий воситаси бўлган рақобатни вужудга келтирди ва ривожлантирди.

— Маълумки, қонунлар амалда ишласанига қўзғалган самарани беради...

— Вилоят прокуратураси органлари қонунларнинг бир хилда ва аниқ қўлланиши устидан белгилаб қўйилган ваколатлари доирасида мунтазам иш олиб бораёпти. Ҳуқуқ тарғиботининг телевидение ва матбуотда чиқиш, суҳбат ва учрашув ўтказиш каби воситаларидан кенг фойдаланиб, қонунларнинг моҳияти, ҳуқуқ ва мажбуриятлар ҳақидаги ахборотларни оммага етказмоқдалар. Андижон шаҳридаги 65 та маҳаллага вилоят прокуратураси ходимлари бириктирилган бўлиб, ойда бир турли долзарб мавзуларда суҳбат ўтказишарди. Хусусан, диний экстремизмнинг оғир оқибатлари ҳусусидаги суҳбатларимиз, матбуот ва телевидение орқали чиқишларимиз самара берди. Адашиб қонуннинг оқимларга қўшилиб қолмаётган фуқаролар сони кескин камайди. Умуман, фуқароларнинг ҳуқуқий билим доираси кенгайиб бориши жамиятда қонунларга ҳурмат ва итоат руҳини шакллантирарди.

— Жиноят ва ҳуқуқбузарликларни келтириб чиқарувчи шарт-шароитларни бартараф этиш учун қандай чора-тадбирлар қўриляпти?

— Аввало, вилоятимиз иқтисодиёти бир маромда, жадал ривожланапти. Шундай барқарор вазиятда ҳуқуқбузарлик ва жиноятларни келтириб чиқарувчи шарт-шароитларни бартараф этиш имкониятларини ишга соляямиз. Вилоят ҳуқуқ-тартибот идораларининг ҳамкорликда ишлаши натижасида сўнгги йилларда жиноятлар сони камайиб бормоқда. Жумладан, ўтган йилнинг шу даврига қиёслаганда оғир ва ўта оғир жиноятлар, воқеа етмаганлар, илгари судланганлар томонидан ҳамда спиртли ичимлик истеъмол қилиш оқибатида содир этиладиган жиноятлар озайди. Ҳуқуқий муҳофаза қилиш идораларининг мувофиқлаштирувчи кенгашларида жиноятларни келтириб чиқа-

раётган шароит ва сабаблар, ИИБ, божхона, солиқ идоралари, прокуратуралар фаолиятидаги камчиликлар атрофлиқа таҳлил қилинапти. Ишни яхшилаш бўйича аниқ-равшан тавсия ва топшириқлар берилиб, уларнинг ижроси талаб қилинапти. Масалан, оғир ва ўта оғир жиноятларни ақсарият ҳолларда доимий иш жойи бўлмаган ёки аввал судланиб, жазони ўтаб қайтганидан кейин ишга joyлаштирилмаган шахслар содир этаятгани аён бўлди. Мувофиқлаштирувчи кенгаш қарори билан жазони ўтаб қайтганларни иш билан таъминлашга эътибор қўйиб қайтарилди. Жойларда меҳнат ярмаркалари ташкил этилиб, ишсизлар касб-ҳуна ва қобилиятига яраша ишга кириш имкониятидан фойдаланишарди.

— Маълумки, иқтисодиётда оид жиноятлар тараққиётини секинлаштирилади. Уларнинг олдини олиш учун қандай чора қўриляпти?

— Жиноий жазоларнинг либераллаштирилиши жазонинг муқаррарлиги таъминлигига дахл қилмаган ҳолда айбланувчи ёки судланувчи қилмишидан тўғри хулоса чиқариб олиши учун имкон туғдирапти. Ушбу қонунга мувофиқ иқтисодиётда оид жиноятларни қўришда айбланувчи ёки судланувчи етказилган зарарини қоплаган тақдирда енгилроқ, озоқлиқдан маҳрум этиш билан боғлиқ бўлмаган жазога тортилапти. Тергов мобайнида етказилган зарарини ақсар қисми қопланишига эришилмоқда. Масалан, ўтган ўн бир ой мобайнида 4.139.000.000 сўм ёки жами зарарнинг 87 фоизи ундирилди. Бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан қарийб икки баравар кўпдир. Жиноий жазоларнинг либераллаштирилиши муносабати билан, айримларнинг башоратига зид равишда, енгилроқ жазога тортилган судланувчилар томонидан тақдор жиноят содир этиш ҳоллари камдан-кам учрайди.

Бирок ҳозирги ишларимиз бизни мутлақо қониқтирмайди. Қонун қисси туғилган жойда иш ортга кетади. Жиноятчиликка қарши кураш, унинг олдини олиш борасидаги иш жараёнини тинмай таъминлаштириб боришимиз лозим.

Фурсатдан фойдаланиб, юрдошларимизни жамиятимизнинг, давлатимизнинг қонуний асоси — Конституция байрами билан таъриқлайман.

Сухбатни
Исроил ИБРОХИМОВ
ёзиб олди

«HUQUQ» ИЙ

маслаҳатхона

E-mail: huquq@Infonet.uz

133-82-34, 133-98-82

ХОҲИШИМ ҚОНУНИЙМИ?

Мен бир қорхонада ҳисобчи бўлиб ишлар эдим. Лекин оилавий шароитим туфайли у ердан ўз хоҳишимга қўра ариза ёзиб кетишга мажбур бўлдим. Аммо йиллик таътилни олганим учун олдин таътилга чиқиб, унинг муддати тугаши билан меҳнат шартномаси ҳам бекор бўлишига келишган эдик. Таътил вақтида бошқа иш топишга уриниб кўрдим, бироқ топа олмадим.

Бу вақт ичида оилавий шароитимни тўғрилаб, аввалги ишимга қайтишга имконият пайдо бўлди. Шундай вазиятда аввалги ишимга қайтаришни сўраб мурожаат қилишим мумкинми?

З.МУМИНОВА,
Қашқадарё вилояти

Меҳнат Кодексидида меҳнат шартномасини ходимнинг ташаббуси билан бекор қилиш асосларида ҳодим иш бевуҳини икки ҳафта олдин ёзма равишда оғоҳлаштириши ёки ана шу икки ҳафталик муддат тугамасдан туриб аризасини қайтариб олиб, меҳнат муносабатларини давом эттиришга ҳақлиги кўрсатиб ўтилган. Лекин сиз билан боғлиқ ҳолатда Меҳнат Кодексидида белгиланган ушбу муддат ёки сиз билан иш бевуҳи ўртасида белгиланган (агар белгиланган бўлса) муддат ўтиб кетган бўлса, унда сиз аризангизни қайтариб олишга ҳақли эмассиз.

УЙНИНГ ЭГАСИ КИМ?

Биз яшайдиган уйда бир кекса аёл ёлғиз яшар эди. Шу йилнинг август ойида у вафот этди. Унинг яқин қариндошлари ва фарзандлари бўлмагани учун дафн маросимини инсонгарчилик нуқтаи назаридан келиб чиқиб, қўни-қўшинлар ўтказишди. Кампирнинг вафотидан бир ярим ойча вақт ўтган, унинг уйига авваллари ҳам бир-икки бор келиб-кетиб юрадиган бир аёл болалари билан бирга кўчиб кириб олди. Биз унинг қандай қилиб кириб олгани билан қизиқганимизда, у кампир уйни менга ташлаб кетган деди. Етти ёт бегона одам бошқа одамнинг уйига шу тарзда кириб олишга ҳақлими? Агар у ҳақли бўлмаса эгасиз қолган уй кимнинг ихтиёрига ўтказилади?

Ш.ОЛИМОВА,
Қарши шаҳри

Ўзганинг уйига етти ёт бегона одам ҳам эгалик қилиши мумкин. Лекин бунинг учун қонуний асос бўлиши лозим. Мазкур ҳолатда вафот этган кампирнинг сиз тилга олган аёлга ўз уйини васиятнома асосида қолдирганилиги қонуний асос ҳисобланади. Агар бундай васиятнома бўлмаса, мазкур уйга бу аёлнинг кўчиб кириб яшаш ишонқуний бўлиб, суд томонидан мажбурий равишда чиқарилишига сабаб бўлади.

Фуқаролик Кодексининг 1157-

моддасида белгиланган тартибга қўра, агар қонун бўйича ҳам, васиятнома бўйича ҳам меросхўр бўлмаса ёхуд меросхўрлардан ҳеч қайсиси ворислик ҳуқуқига эга бўлмаса ёки уларнинг ҳаммаси меросдан воз кечган бўлса, бундай мол-мулк эгасиз деб ҳисобланади. Бундай ҳолатда у маҳаллий давлат ҳокимияти органи ёки фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органининг аризаси бўйича мерос очилган кундан эътиборан бир йил ўтганидан кейин суднинг

УНУТИЛМАС ОДАМ

Оила Кодексидида никоҳдан ажралгандан кейин ҳам собиқ эр (ёки хотин) ёрдамга муҳтож хотин (ёки эр)га таъминот беришга мажбурияти қайд этилган. Лекин сиз билан боғлиқ ҳолатда собиқ эрингиздан таъминот олишингиз учун Оила Кодексининг 118-моддасида белгиланган икки хил жиҳатнинг мавжудлиги тасаллаб этилади. Яъни, биринчиси — сизнинг меҳнатга лаёқатсизлигингиз ва ёрдамга муҳтожлигингизнинг аниқлиги, иккинчиси эса мазкур меҳнатга лаёқатсизлик никоҳдан ажралгунга қадар ёки никоҳдан ажрал-

ган пайтдан бошлаб бир йил ичида юзага келган бўлиши лозим.

Собиқ эр-хотиннинг бир-бирига таъминот бериш ва ушбу тўлаш тартиби ўзаро келишув билан ёки суд тартибидида белгиланиши мумкин. Суд тартибидида таъминот миқдорини белгилашда таъминот бевуҳининг моддий ва оилавий аҳоли ва бошқа шу каби эътиборга лойиқ жиҳатлар ҳисобга олинади. Оила Кодексининг 119-моддасига қўра, бунда тўлаанадиган таъминот миқдори энг кам ойлик иш ҳақининг учдан бир қисминдан кам бўлмаслиги керак.

ВАЪДА ҚИЛНГАН МУКОФОТ

Баъзан газета, телевидение ёки радиода бериладиган эълонларда кимдир йўқолган ҳужжати ёки шунга ўхшаш бошқа нарсасини топиб олиб топширган шахсларга мукофот ваъда қилишади. Айтинг-чи, агар шундай эълонда айтилган нарсани бирон киши топиб олиб топширса-да, лекин эълон берган киши ваъда қилган мукофотни бермаса ёки эълонда кўрсатилганидан кўра арзи-мас пул берса бундай ҳолатда нима қилиш керак?

З.ОРТИҚОВ,
Тошкент шаҳри

Йўқолган буюмини топиб олиб топширган шахсга пул мукофоти тўлаш ёки бошқа мукофотини бериш тўғрисида ошкорча эълон қилган шахс буюмини топиб олиб топширган ҳар қандай одамга ваъда қилган мукофотни тўлаши шарт. Лекин мукофотни тўлаш мажбурияти мукофотни тўлаш ким томонидан ваъда қилганини аниқланган тақдирда юзага келади. Фуқаролик кодексининг 981-моддасида бел-

гиланган талабга қўра, агар бирон бир шахс ваъда қилган мукофотга қизқиш билдирса, у билдирилган ваъдада ишма равишда тасдиқлашни талаб қилишга ҳақли.

Агар мукофотни ошкорча ваъда қилишда унинг миқдорини кўрсатилмаган бўлса, унда мукофот ушбу ваъда қилган шахс билан қилган келишувга қўра аниқланади. Бу бўйича низо келиб чиққан тақдирда эса бу суд томонидан аниқланади.

«Ҳуқуқий маслаҳатхона» саволларига Республика Бош Прокуратураси бўлим прокурори М.ТўРАЕВ жавоб бери.

«МАКТАВ-МЕВЕЛ»

Q'ZBEK-AMERIKA QO'SHMA KORXONASI

Мамлакатимиз халқини мустақил
Ўзбекистон Конституцияси қабул қилинганлигининг
11 йиллиги билан самимий қўлайимиз.

Юртимиз осмони мусаффо,
тинчлигимиз абадий бўлишини,
ҳамюртларимизнинг буюк келажак йўлидаги
ишларида муваффақиятлар тилайимиз.

Бизнинг манзил:

Тошкент шаҳри, Содиқ Азимов 1-тор кўчаси, 1.

Тел: 136-10-60 Факс: 132-03-70

BU QIZIQ

Яқинда «BILD» газетаси дунёнинг энг «қиммат» одамлари, буюмлари ва бошқа нарсалари рўйхатини эълон қилди. Улардан айримлари эътиборингизга ҳавола этилаяпти.

ЭНГ...

...ЭНГ ҚИММАТ АВТОМОБИЛ

Ўриндиклари бутунлай ётиш ҳолатига келадиган, DVD-плеер, Dolby Surround Sound каби замонавий техника воситалари билан жиҳозланган ҳашаматли салонга эга Maybach-62 машинасини харид қилиш учун «атиги» 360 минг евро тўласангиз кифоя. Бу билан сиз барчанинг кўзини ўйнатадиган энг қиммат автомобиль соҳибига айланасиз.

ЖАҲОНДАГИ ЭНГ ҚИММАТ АЁЛ

Бу номга Ҳолливуд актрисаси Женифер Лопес сазовор бўлди. Унинг танаси Нью-Йорк сугурта компанияларидан бири томонидан 1 млрд. еврога сугурталанган.

...ЭНГ ҚИММАТ ФИЛЬМ

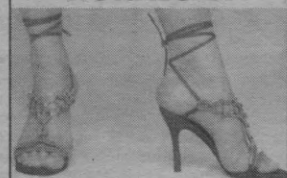
Бу борада ҳозиргача машҳур режиссёр Ж.Каме-роннинг «Титаник»ига тенг кела оладигани йўқ. Ушбу фильمنى суратга олиш учун 200 млн. АҚШ доллари сарфланган.

...ЭНГ ҚИММАТ СИГАРЕТ

Бир қутиси 24 евро тура-диган «Treasure» маркали сигаретлар ушбу номга сазовор ва улар фақат махсус ихтисослаштирилган дўкон-ларда савдога чиқарилади.

...ЭНГ ҚИММАТ ПОЙАБЗАЛ

Таникли заргар Спюарт Вайцман кўлида сайқал топган, 642 дона қимматбаҳо тош билан безатилган ушбу баланд пошна-ли туфлнинг баҳоси 1,6 млн. евро туради.

ЭНГ...

...ЭНГ ҚИММАТ КОСТЮМ

Америка космо-навтлари учун махсус яратилган костюмнинг бир донаси 9 млн. доллар туради.

...ЭНГ ҚИММАТ КАРТОШКА

Ер олмаси номи билан машҳур картошканинг Францияда етиштирила-диган «La Bonnotte» на-вининг бир килоси 500 евро туради.

...ЭНГ ҚИММАТ КАРТИНА

Дунёдаги энг қиммат-баҳо картина Питер Паул Рубенснинг «Избиение младенцев» полотноси ҳисобланади. 1609-1611 йилларда яратилган ушбу санъат асари 2002 йил-нинг июлида Sotheby's ки-мошди савдосида 49,5 млн. фунт-стерлингга со-тилган.

...ЭНГ ҚИММАТ РЕКЛАМА КОМПАНИЯСИ

2002 йилда «Pepsi» компанияси ўз маҳсулот-ларидан бирини реклама қилишга машҳур поп-қўшиқчи Бритни Спирсни тақлиф этди. Чанқов-босди ичимликлари билан дунёга машҳур ушбу фирма 90-секундлик реклама ролиги учун жами 7,53 млн. доллар сарфлади. Мабағнинг 1 млн. доллари Бритнига гонорар сифатида берилган.

...ЭНГ ҚИММАТ ФУТБОЛЧИ

Бу ном соҳиби Зайнуддин Зидандир. 2001 йилда франция-лик чарм тўп устасини Мадриднинг «Реал» клуби 68,7 млн. евро эвазига «Ювентус»дан сотиб олган эди.

...ЭНГ ҚИММАТ КИТОБ

Леонардо да Винчининг «Лестер кодекси» китоби жа-ҳондаги энг қимматбаҳо ки-тоб ҳисобланади. Зарҳал ҳарфлар билан ўта ноёб қоғозга битилган ушбу китобни сайёрамизнинг энг бадавлат киши-си бўлмиш Билл Гейтс 24 млн. долларга сотиб олган.

...ЭНГ ҚИММАТ МЕҲМОНХОНА

Дубайдаги етти юлдузли «Burj al-Arab» меҳмонхонасида бир кеча тунашнинг ўзи бўлмайди. Энг оддий хоналарда бир тўнни ўтказиш 770 евро турса, шўхона хоналарнинг нархи 7700 евродир.

MEHMONXONA

Гулнора ХАМРОЕВА — Жиззах вилояти прокурорининг катта ёрдамчиси. 1986 йил ТошДўнинг ҳуқуқшунослик факультетини битирган. Иш фаолиятини вилоят прокуратурасининг умумий назорат бўлимида бошлаган. Оилали, икки фарзанди бор. Бадий ижод билан шуғулланади.

МАТБУОТ

— Гулнора опа, саноқли қулла-дан сўнг 2003 йил ҳам ўтмишга айланади. Янги йилнинг нафоси сезилаётган дамда кўралаётган йилга бир назар солинади. Тугрими?

— Донишмандлар инсон умрини оқар дарага бекорга қиёс қилмаганини шу дамларда яна бир бор эсласан киши. Утган умрингга разм соласан. Ютуқларингги сарҳисоб қиласан. Бой берган имкониятларинг ҳақида хулоса чиқарасан. Яқунлаётган йил вилоят прокуратураси учун ҳам яхши йил бўлди. Ўзим ҳақимда гапирадиган бўлсам, «Қасоскор рух» детектив қиссам «Qonun himoyasida» журналида босилди, «Янги аср авлоди» нашриётида китоб ҳолида чоп этилди. Қиссам устида ишлаган журнал ходимларидан миннатдорман. Энг асосийси юртимизда оқойиш-таллик ҳукми сурди. Дунёнинг айрим мамлакатларида юз бераётган хунрез-ликларни қўриб, юртимизда ҳукм сураётган тинчликка шукроналар айта-сан киши.

— Кейинги пайтларда прокуратура идоралари билан ОАВ ўртасидаги алоқалар яхши йўлга қўйилди. Бу борада Жиззах вилоят прокуратурасида аҳоли қандай?

— Бу йил матбуот, радио ва телевидение ходимлари билан ҳамкорлигимиз янада яхшиланди. Жорий йилда республика ОАВда прокурорлари-мизнинг элликдан зиёд чиқишлари ташкиллаштирилди. Қилинган меҳнат-ларимиз зое кетмади. Безорилик, вонга етмаганлар ўртасида ва оғир турдаги жиноятлар сезиларли даражада қайта қилинди. Вилоят прокуратураси қошида матбуот маркази ташкил қилинган. Истаган жур-налист хоҳлаган пайти унинг хизматидан фойдаланиши мумкин. Ҳуқуқий мавзуда ёздадиган, курсатув тайёрлайдиган журналистлар учун эшигимиз доим очик. Бир нарсани алоҳида таъкидлашни истардим. Бу йил Бош прокуратура ташаббуси билан ўтказилган «Суд-ҳуқуқ соҳасидаги исло-ҳотларни тарғиб қилишда прокуратура органлари ва оммавий ахборот воситалари ўртасидаги ҳамкорлик истиқболлари» мавзусида ўтказилган илмий-амалий конференцияда мен ҳам қатнашиб маъруза қилган эдим. У ерда олган сабоқларимиз ишмизда жуда қўл келаяпти.

— Ўзингизга маълум, бугун барча вилоятларда прокуратура муассис-лигида ҳуқуқий нашрлар чоп этилмоқда. Айрим нашрлар вилоятда чикиб, республика бўйича тарқалмоқда. Жиззах вилоят прокуратураси-нинг газетаси «Ҳуқуқ ва бурч» эса...

— Сизнинг фикрингизни тушундим. Вилоят прокуратураси 1997 йилда «Ҳуқуқ ва бурч» газетасини таъсис этган эди.

Бу нашрдиги прокуратура ва ҳуқуқ-тартибот органларининг қонунчили-кини мустаҳкамлаш йўлидаги фаолиятини ёритиш, аҳолининг ҳуқуқий маданиятини ошириш, фуқароларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш вазифаси қўйилган.

Лекин ижодий жамоада ахиллик йўқолиб, газета давр талабига жавоб бера олмади қолди. Энг ачинарлиси, газетанинг ўз вақтида муштарийлар қўлига етиб бормаслиги обуначиларнинг норозилигига сабаб бўлди. Киши обуна бўлгандан сўнг газетани ўз вақтида олиши керак.

Вилоят прокуратураси таъсисчи сифатида «Оммавий ахборот воситала-ри тўғрисида»ги қонуннинг 16-моддасига асосан шу йилнинг 7 ноябрида «Ҳуқуқ ва бурч» газетаси ўрнида «Адолат ёлқини» газетасини ташкил қилди.

— Гулнора опа бугунги кунда янги газета ташкил қилиш жасорат эмас. Мақсад ҳаққ севиб ўқийдиган нашр яратилишида.

— Фикрингизга қўйиласан. Бугунги кунда республикада 800 дан кўп газета-журнал чоп этилади. Лекин уларнинг ҳаммасини одамлар севиб ўқийди десак хато қиламиз. Айрилари номинатига чиқади. Бундай нашрларда на давринг нафаси, на уйғоклик сезилади.

Ҳатто айрим республика нашрларининг нусхаси мингтанинг нари-берисида. Қимматлари бу нашрларга обуна бўлган. Лекин тахририятнинг мольвий аҳоли оғир бўлганлиги учун газетани ўз вақтида ололмайдми. Мен бир нарсани ишонч билан айтишни мумкин. «Адолат ёлқини» халқнинг қалбидан жой олади. Боиси, бизда теша тегмаган мавзунлар бисёр. Фақат қалами ўткир журналистлар керак. Келгуси йилда журналист-ларни «Qonun himoyasida» бирлашган тахририятга малака ошириш учун юборишни режалаштирганимиз.

— Гулнора опа, янги йил тилақларингиз?

— Аввало шу қунарга етиб келганимиз учун Оллоҳга шукрона айтишимиз керак. Янги йилда барча юртдошларимизга соғлиқ-омонлик тилайман. Ниятларим кўп. Бир нента ҳикояларни қоралаб қўйдим. Тарғов-чининг ҳаёти ва фаолияти билан боғлиқ детектив қиссани тугатиш арафасидаман. Умуман, янги йилдан умидлар катта.

Хуришд УЗОКОВ
суҳбатлашди

HIKOYAT

Кадим-кадим замонда, радио-телевизор, газет-журнал, робот-компьютер бўлмаган бир маконда, одамлари уззу-кун ишлаб, кечалари бир-бирларига эрталар сўзлай-диган, табияти гўзал, озода ва обод бир мамлакат бўлган экан. Фақат бу юртининг подшохи ёши етмишдан ошиб, кайфияти тез ўзгарадиган, баъзан аъзон-баданида дармонсизлик сезилиб, ҳайллари фаро-муқ бўлиб қолаётган бир пайт экан.

Вазирлари унинг қўнглини чоғлаш мак-садида гўзал бир қизга уйлантирмоқчи бўли-шди. Зора подшоҳимиз йигитлик даврла-рини эсга олиб, зериктишдан, умидсизлик-дан узоқроқ бўлсалар деб ўйлашди. Бу ахду-паймонини шоҳга маълум қилишган экан, у «майли» деб изн берди.

Бу ўлканинг жаннатмакон водийсидаги қишлоқлардан бирида, оддий деҳқон хо-на-дониди ана шундай гўзал қиз вояга етганини улар билишар экан. «Бошинга бахт қуши кўнди!» — деб боришди деҳқончиқига. — Подшоҳ сенга қувб бўлмоқчи!». Довдираб қолган деҳқон қизини дарҳол қақриб, бу хабарни маълум қилди.

— Булақол, бўл тез. Қизингни саройга олиб кетишимиз зарур! — дебди биринчи вақил.

— Ҳуққад кул, ҳаманда гул. Оладиганин-гни ол-да, имилла! — дебди иккинчи вақил. Учинчи вақил йўл узоқлигини, отлар-ни ҳам авваллаш лозимлигини айтди.

JURNALNING YANGI SONI

«Жинойтчиға адолатли жазо белгилашнинг ўзида ҳам бошқа мўйин бандаларга, жамиятга яхшилик қилиш ётиши ҳақида ўйласак, прокуратура, умуман барча ҳуқуқ-тартибот органлари фаолиятининг асосий йўналишини мадан иборат эканлиги равшан бўлади».

Ўқувчиларимиз «Qonun himoyasida» журна-лининг «Бош муҳаррир минбари» рунки остида бе-рилган «Яхшилик» сарлавҳали мақоладаги ушбу сатрларни ўқиб, ҳуқуқни муҳофаза қилиш орган-ларининг асосий иши одамларга яхшилик қилиш эканлигини англаб етдилар. Журналнинг 11-сонини қўлига оларканман, ушбу журнал чоп

ЯХШИЛИК ОЛАМГА
ЎҚИЛДИ ЭРУР

этилишининг ўзбек яхшиликдир деган фикр ҳаёлимдан ўтди. Зеро муқовадаги суратда давлатимиз келажаги бўлиши ёш авлодга қилинаётган яхшиликлар намоян бўлиб турбди.

Муқованинг ички тарафига Республика Бош прокурори Рашидхон Қодиров раҳбарли-гидаги делегациянинг Корея Республикасига ташири суратлари билан берилган.

Журналнинг 4-бетига юридик факультет доктори, профессор Акмал Саидовнинг «Кон-ституцияни билиш ҳар биримизнинг муқаддас бурчимиз» сарлавҳали мақоласи эълон қилинган.

Журналда, шунингдек, Қувасой шаҳар прокурори А. Мирзаевнинг прокуратура ёрдами-да фуқароларнинг бузилган ҳуқуқлари тиклангани, нафақа ва иш ҳақлари ўндириб берилгандан хуқуқ қилувчи материалли эълон қилинган, уни ўқувчиларимиз одамларга қилинган яхшиликнинг бир намунаси деб қабул қилишларига ишончим комил.

«Чинакам демократия мактаби» сарлавҳали мақола ҳам ўқувчилар эътиборини тортади. Маълумки, республикада тадбиркорлик фаолияти қанот ёймоқда. Тадбиркорлари-миз узоқни узоқ, иссиқ-савуқ демай халқимизнинг оғирини енгил қилиш мақсадида елиб югуришмоқдалар.

Аймо баъзи қимсалар тадбиркорларимиз томонидан қилинаётган яхшилик йўлига тўсиқ қўйиш пайида бўлмоқда. Республика Бош прокуратураси умумий назорат бошқармаси бошлиғи Б. Зоҳидовнинг «Тадбиркорлар манфаати қонун ҳимоясида» мақоласида шу ҳақда гап боради.

Қорақўл тумани прокурори Самандар Сафаровнинг «Қорақўллик қаллоблар» сарла-вҳали мақоласи ҳам ўқувчиларимизни қизиқтирмадан қолмайди. Ҳуқуқшунос олимлар ва тадқиқотчиларнинг «Тадқиқот, таҳлил, тақдир» рункида эълон қилинган ҳар бир мақоласида яхшиликнинг бир қирраси очиб берилган десам хато бўлмас. Журналимизда доимий равишда бериб бориладиган «Тафаккур чироғи» рункида ўқувчилар бу сафар таниқли француз филолуси Шарль Монтескье қаламига оид ҳикматлар билан танишадилар.

Ф. Мамашариповнинг «Қўлда қолган қандик» мақоласи эндигина иш бошлаган ёш терговчилар учун малакали терговдан ўзига хос намуна бўлади деган умиддамиз.

Муқованинг учинчи бетига Тошкент вилояти Чиноз туман прокуратураси фаолиятдан лавҳалар берилган. Қисқаси, муштарийлар журналистимизнинг 11-сонини ўқиб, қўлгига яхшиликлардан баҳраманд бўладилар.

Йўлдош ПАРДА

ҲУҚУҚНИ БИЛГАН ҚИЗ
ВА ОДИЛ ШОҲ

Фақат, муаммо шунда экан-ки, на деҳқон, на қизи подшоҳ-нинг ёши нечада эканини, ақл-лими ё тентак, баджаҳлими ё бадбахт, муғомбирими ё адо-латли — билишмас экан. Шун-да қизнинг ўзи таваққул қилиб, довораклик билан совчалар-нинг олдиға борибди.

— Эй, яхшилар, — дебди қиз қучур таъ-зимдан сўнг. — Башарти, олампахош ақли расо ва адолатли бўлса, ўзларига малика бўлгувчи бир фақирнинг норози ва тундлик билан саройға қадам босишиға йўл қўймай-ди.

Қизнинг бу гапини эшитиб, совчалар хангу-манг бўлиб қолдилар. — Йў-ў-ў-ў, шохимиз асло норози қўймай-дилар, — дебди бирови.

— Шартларини сўйласинлар! Барини адрэтайимиз! — дебди яна бири. Қиз сўзлаш-га тушибди:

— Аввало, қишлоғимиз одамларининг рози-ризалигини истайман. Уларнинг оқ фотиҳасини олишим зарур. Шунинг учун уларга тановул қилинадиган махсулотлар олиб келасиз! Сўнгра эса, — дебди қиз, — мен шохимнинг ёшларини сураб ҳам ўтир-майман. Толоим қувшдек порласа, уни ҳеч ким сўндиролмайди. Шахсан ўзимга мато-сарупо, зебу-зийнат, тақинчоқлардан қўра

овунчоқлар кўпроқ керак. Башарти, подшо-ҳим йигирма ёшда бўлса, йигирмата тулки, ўттизда бўлса ўттизта бўри, қирққа қирган бўлса, қирққа қўқиз, эзлик ёшда бўлса, эзликта айғир, олтимишда бўлса, олтимишда ахта, етмишда етган бўлса етмишда тахта юбора қолсин. Шунинг ўзи кифло!

Совчалар қизнинг сўзларини оқизмай-томизмай шохға етказишибди. Подшоҳ эса деҳқон қизининг шартларини эшитган заҳо-ти амр-фармон берибди: «Ҳазинамдан ўша қизга олтин тангалар, соғва-саломлар юбо-рилсин! Қизга, кимга турмушга чиқса ҳам, бахт-саодат тилансин!».

— Биз гуироҳлар, биз нодонлар бу фар-мойишнингизни тушунмадик, — дебди бирин-чи вақил.

— Фалон вилоятдаги фалончи мўйна учун тулки қўлайтиради, — дебди иккинчи вақил.

— Фалон ердаги фалончи овчи бўрилар-ни қанча десак тутиб келарди. Ҳўқизлару айғирлар, ахталару тахталар ўз қўлимизда-ку, — дебди учинчиси.

— Бу қиз ҳудудимиздаги ҳуқуқни била-диган доно қизлардан экан, — дебди подшоҳ уларга жавобан. — Эрталар ростидан ҳам ўттизда бўри, қирқда қўқиз, эзликда айғир, олтимишда ахта, етмишда тахта-да! Энди тахта бўлмай нима бўлдим?

Бахтиёр ЖУМАНОВ

SPORT

ПРОКУРАТУРАДА
БЕЛЛАШУВ

Навоий вилояти прокуратураси-да прокурор-тергов ходимлари ўрта-сида вилоят ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларининг «Қонун қучи» ва «Фемида» газеталари соврини учун Ўзбекистон Конституцияси ва «Прокуратура тўғрисида»ги қонун қабул қилинганлигининг 11 йилли-гига бағишлаб стол тенниси бўйи-ча мусобақа ташкил этилди.

Беш гуруҳга бўлинган 25 нафар прокурор-тергов ҳамда вилоят про-куратураси хузуридаги СВОЖҚК бо-шқармаси ходимлари ўртасидаги беллашулар жуда қизгин ўтди. Уйинларни тажрибали ҳакамлар баҳолаб боришди.

Совринли ўринларни Қонимех ту-мани прокурорининг ёрдамчиси Х.Мақ-судов, вилоят прокурорининг ўринбо-сари Б.Эргашев ва вилоят прокурату-раси нозирини Р.Раҳмоновлар эгал-лашди. Ҳолилар қимматбаҳо муко-фотлар билан тақдирландилар.

Т.ФАЙЗУЛЛАЕВ,
«Қонун қучи» ва «Фемида»
газеталари бош муҳаррири

Ўтганларнинг охирати
обод бўлсин!

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси жамоаси ҳамда фах-рийлари ижтимоий қўллаб-қувват-лаш жамоатчилиги Маркази проку-ратуранинг фахрий ходими

Қодиркул ЭҒАМБЕРДИЕВнинг вафот этганлиги муносабати бил-лан марҳумнинг оила аъзоларига қучур ҳамдардлик билдиради.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси жамоаси ҳамда фах-рийлари ижтимоий қўллаб-қувват-лаш жамоатчилиги Маркази прокуратуранинг фахрий ходими

Борис КИМнинг вафот этганлиги муносабати бил-лан марҳумнинг ақинларига таъ-зин ихпор этади.

«HURUQ»

yuridik gazeta

TA'SISCHILAR:

O'zbekiston Respublikasi
Bosh prokuraturasi,
Toshkent shahar va Toshkent
viloyati prokuraturalari,
«Qonun himoyasida» jurnali

Bosh muharrir:

ABDUXOLIQ ABDURAZZOQOV

TAHRIIR HAY'ATI:

Bahriddin VALIYEV, Dilshod ISLOMOV
(Bosh muharrir o'rinbosari), Jahongir
SHAROFBOYEV (mas'ul kotib), Lola
SHOMURODOVA, Hasan INOYATOV,
Muxtor SHODMONOV

Tahriiriyatga kelgan qo'lyozma va suratlar egalariга qaytarilmaydi.
Mafallarning fikrlari tahriiriyat fikridan farqlanishi mumkin. Nashrimizdan
ko'chirib bosilganda «HURUQ»dan olinganligi ko'rsatilishi shart. Tijorat
ahaliyatiga molik materiallar ** belgisi ostida chop etiladi.

MANZIL:

Toshkent shahri, akademik

Yahyo G'ulomov ko'chasi, 66.

TEL.: 133-82-34, 133-64-72.

FAX: 133-26-62.

E-mail: Info@huruq.uz.

Gazeta tahriiriyat kompyuter bazasida terildi va sahifalandi.

«HURUQ» original maketi.

Gazeta «Sharq» NIM bosmaxonasida ofset

usulida chop etildi. Korxona manzili: Toshkent

shahar, Buyuk Taron ko'chasi, 41.

Gazeta haftaning chorshanba kunlari chiqadi. Sotuvda erkin narxda

Navbatchi muharrir:

H.NISHONOV

Bosmaxonaga topshirish vaqti: 20.00.

Topshirildi: 20.00

Buyurtma Г- 0064

12899 nusxada chop etildi

Navbatchi:

F.MAMASHARIPOV

12345 78